

คู่มือ

Global Compact on Education

Vademecum | THAI

ข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา

Vademecum

สารบัญ

ข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษาคืออะไร.....	1
สารจากพระสันตะปาปาฟรานซิสสำหรับการเริ่มต้นข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา.....	2
คำปราศรัยต้อนรับ.....	5
คำนำ.....	6
คำมั่น 7 ประการสำหรับข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา.....	7
1. ทำให้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง.....	8
2. ฟังเสียงเด็ก ๆ และเยาวชน.....	9
3. พัฒนาสตรี.....	10
4. การเสริมศักยภาพให้แก่ครอบครัว.....	11
5. การต้อนรับ.....	12
6. ค้นหาวิธีใหม่ในการเข้าใจเศรษฐกิจและการเมือง.....	13
7. ปกป้องบ้านของเรา.....	14
ประเด็นสำคัญสำหรับงานวิจัย.....	16
1. ศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชน.....	17
2. มาตรฐานและความร่วมมือ.....	18
3. เทคโนโลยีและนิเวศวิทยาเชิงบูรณาการ.....	19
4. สันติภาพและความเป็นพลเมือง.....	20
5. วัฒนธรรมและศาสนา.....	21
มหาวิทยาลัยประสานงาน.....	22
การสร้างเครือข่าย.....	22
ภาคผนวก 1: สารวิทัศน์จากพระสันตะปาปาฟรานซิส เรื่องข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา (15-10-2020).....	24
ภาคผนวก 2: Instrumentum laboris.....	29

ข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษาคืออะไร

เมื่อวันที่ 12 กันยายน ค.ศ. 2019 พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเสนอ “คำเชิญให้เสวนาว่าเราควรกำหนดอนาคตให้แก่โลกของเราอย่างไร และ ความจำเป็นต้องใช้ความสามารถพิเศษของทุกคน เนื่องจากการ เปลี่ยนแปลงทุกครั้งต้องพึ่งกระบวนการให้ความรู้ ที่มุ่งหมายเพื่อพัฒนา ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันครั้งใหม่ของคนทั่วโลก และสร้างสังคมที่เป็น มิตรต่อกันมากขึ้น”

เพื่อจุดประสงค์นี้ พระองค์ทรงรับรองข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา เพื่อ “จุดประกายการอุทิศตนของเราเพื่อเยาวชนและร่วมกับเยาวชนขึ้นมาอีก ครั้งหนึ่ง เพื่อรื้อฟื้นความปรารถนาของเราที่จะมีระบบการศึกษาที่เปิดกว้าง และการศึกษาแบบเรียนรวม รวมถึงการรับฟังอย่างอดทน การเสวนาอย่าง สร้างสรรค์ และความเข้าใจกันและกันมากขึ้น”

เราต้อง “ประสานความพยายามของเราในการเป็นพันธมิตรด้านการศึกษา ในวงกว้าง เพื่ออบรมสั่งสอนบุคคลให้มีวุฒิภาวะ สามารถเอาชนะความ แดกแยกและความเป็นปฏิกิริยา และคืนโครงสร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้ มนุษยชาติมีความเป็นพี่น้องกันมากขึ้น”

สารจากพระสันตะปาปาฟรานซิส

สำหรับการเริ่มต้นข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา

พี่น้องที่รักทั้งหลาย

ในสมณสาสน์ *Laudato Si'* ข้าพเจ้าได้เชิญทุกท่านมาร่วมมือกันดูแลบ้านของเราทุกคน และร่วมกันรับมือกับความท้าทายที่เรากำลังเผชิญอยู่ บัดนี้ หลังจากนั้นสองสามปี ข้าพเจ้าขอเชิญท่านอีกครั้งหนึ่งให้เสวนากันว่าเราจะกำหนดอนาคตให้แก่โลกของเราอย่างไร และความจำเป็นต้องใช้พรสวรรค์ของทุกคน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทุกครั้งต้องพึงกระบวนการให้ความรู้ ที่มุ่งหมายเพื่อพัฒนาความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันครั้งใหม่ของคนทั่วโลก และสร้างสังคมที่เป็นมิตรต่อกันมากขึ้น

เพื่อจุดประสงค์นี้ ข้าพเจ้าขอรับรองการประชุมระดับโลก ที่จะจัดขึ้นในวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ. 2020 ภายใต้หัวข้อ “การเสนอรูปแบบใหม่ของข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา การประชุมนี้จะจุดประกายการอุทิศตนของเราเพื่อเยาวชนและร่วมกับเยาวชนขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อรื้อฟื้นความปรารถนาของเราที่จะมีระบบการศึกษาที่เปิดกว้างและการศึกษาแบบเรียนรวม รวมถึงการรับฟังอย่างอดทน การเสวนาอย่างสร้างสรรค์ และความเข้าใจกันและกันมากขึ้น ไม่เคยมีครั้งใดในอดีตที่มีความจำเป็นมากเช่นนี้ที่จะประสานความพยายามของเราในการเป็นพันธมิตรด้านการศึกษาในวงกว้าง เพื่ออบรมสั่งสอนบุคคลให้มีวุฒิภาวะ สามารถเอาชนะความแตกแยกและความเป็นปฏิกิริยา และคืนโครงสร้างความสัมพันธ์ เพื่อให้มนุษยชาติมีความเป็นพี่น้องกันมากขึ้น

โลกในวันนี้เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเผชิญกับวิกฤติการณ์อันหลากหลาย เรากำลังอยู่ในยุคแห่งความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ความเปลี่ยนแปลงไม่เพียงด้านวัฒนธรรม แต่รวมถึงด้านมานุษยวิทยา โดยสร้างความหมายใหม่ ในขณะที่ละทิ้งกระบวนการทัศน์ดั้งเดิมโดยไม่แบ่งแยก การศึกษาขัดแย้งกับสิ่งที่เรียกว่ากระบวนการ “เร่งความเร็ว (rapidification)” ที่ทำให้ชีวิตของเราตกอยู่ท่ามกลางลมหมุนของเทคโนโลยีความเร็วสูงและการปรับไปใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งเปลี่ยนจุดอ้างอิงของเราอย่างต่อเนื่อง ผลที่เกิดขึ้นคืออัตลักษณ์ของเราสูญเสียความมั่นคง และโครงสร้างจิตใจของเราสลายตัวเมื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่ง “แตกต่างจากวิวัฒนาการทางชีวภาพที่ดำเนินไปอย่างช้า ๆ ตามธรรมชาติ” (*Laudato Si'*, 18)

การเปลี่ยนแปลงทุกครั้งต้องพึ่งกระบวนการศึกษาที่ทุกคนมีส่วนร่วม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องสร้าง “หมู่บ้านการศึกษา” ซึ่งทุกคนในหมู่บ้านนี้ปฏิบัติหน้าที่ของตนในการร่วมกันสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่เปิดกว้างระหว่างมนุษย์ ชาวอัฟริกันมีสุภาษิตว่า “การอบรมสั่งสอนเด็กคนหนึ่งต้องใช้คนทั้งหมู่บ้าน” เราต้องสร้างหมู่บ้านเช่นนี้ขึ้นก่อนจะสามารถให้การศึกษา ก่อนอื่น เราต้องกำจัดการเลือกปฏิบัติให้หมดไป และต้องปล่อยให้ภราดรภาพเจริญงอกงาม ดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในเอกสารที่ข้าพเจ้าลงนามร่วมกับผู้นำสูงสุด (แกรนด์อิหม่าม) แห่งอัล-อัสซาร์ เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ปีนี้ที่อาบูดาบี

ในหมู่บ้านประเภทนี้ เราจะพบความเห็นพ้องระดับโลกได้ง่ายกว่าในด้านการศึกษา ซึ่งผสมผสานและเคารพทุกมิติของตัวบุคคล รวมการศึกษาเข้ากับชีวิตประจำวัน รวมทั้งครู นักศึกษาและครอบครัวของเขา และประชาสังคม ในมิติของสติปัญญา วิทยาศาสตร์ ศิลปะ กีฬา การเมือง ธุรกิจ และการกุศล อาจกล่าวได้ว่านี่คือการเป็นพันธมิตรระหว่างประชากรของโลกและ “บ้านของเราทุกคน” ซึ่งเรามีหน้าที่ดูแลและเคารพ การเป็นพันธมิตรที่สร้างสันติภาพ ความยุติธรรม และมิตรไมตรีท่ามกลางทุกชนชาติของครอบครัวมนุษย์ รวมทั้งการเสวนาระหว่างศาสนาต่าง ๆ

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สากลเหล่านี้ การเดินทางร่วมกันของเราในฐานะ “หมู่บ้านที่ให้การการศึกษา” ต้องก้าวไปข้างหน้า ก่อนอื่น เราต้องกล้าที่จะยกให้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง เพื่อการนี้ เราต้องเห็นพ้องที่จะส่งเสริมกระบวนการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ซึ่งไม่สามารถมองข้ามความจริงว่าทั้งโลกนี้เชื่อมโยงถึงกันอย่างลึกซึ้ง และเราต้องหาวิธีการอื่น ๆ เพื่อคาดการณ์เศรษฐกิจ การเมือง การเติบโตและ ความก้าวหน้า ตามหลักมานุษยวิทยาที่ถูกต้อง ในการพัฒนานิเวศวิทยาเชิงบูรณาการ ต้องให้ความสำคัญกับคุณค่าของสิ่งสร้างแต่ละอย่างที่มีความสัมพันธ์กับประชาชนและความเป็นจริงรอบตัว รวมทั้งวิถีชีวิตที่ปฏิเสธวัฒนธรรมทิ้งขว้าง

อีกก้าวหนึ่งคือการค้นพบความกล้าที่จะใช้แรงกายแรงใจของเราให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างสร้างสรรค์และรับผิดชอบ ให้ทำงานเชิงรุกและอย่างมั่นใจเพื่อให้การศึกษามีวิสัยทัศน์ระยะยาว และเป็นอิสระจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การศึกษาเช่นนี้ทำให้มีชายและหญิงที่เปิดใจ รับผิดชอบ พร้อมจะฟัง สนทนาและไตร่ตรองร่วมกับผู้อื่น และสามารถสานความสัมพันธ์กับครอบครัว ระหว่างคนต่างรุ่น และกับประชาสังคม ดังนั้นจึงสร้างมนุษยนิยมแบบใหม่ขึ้นมาได้

ก้าวต่อไปคือความกล้าหาญที่จะฝึกรอบมบุคคลที่พร้อมจะเสนอตัวรับใช้ชุมชน การรับใช้คือเสาหลักของวัฒนธรรมการเผชิญหน้า (culture of encounter) “หมายถึงการก้มลงไปหาผู้ที่ขัดสน และยื่นมือไปหาเขา โดยไม่คิดคำนวณ ปราศจากความกลัว แต่ด้วยความอ่อนโยนและความเข้าใจ

เหมือนกับที่พระเยซูเจ้าทรงคุกเข่าลงล้างเท้าให้บรรดาอัครสาวก การรับใช้หมายถึงการทำงานเคียงข้างบุคคลที่ขัดสนที่สุด โดยสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดฉันมนุษย์เป็นอันดับแรก และความผูกพันที่เกิดจากความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน” เมื่อรับใช้ผู้อื่น เราจะพบว่าการให้น่ายินดีมากกว่าการรับ (เทียบ กจ 20:35) ในประเด็นนี้ ทุกสถาบันต้องพร้อมจะพิจารณาเป้าหมายและวิธีการที่กำหนดว่าพวกเขาปฏิบัติภารกิจด้านการศึกษาของเขาอย่างไร

เพราะเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงคาดหวังว่าจะพบกับท่านทุกคนในกรุงโรม ท่านผู้ทำงานด้วยวิถีทางต่าง ๆ และในทุกระดับ ในสาขาการศึกษาและการวิจัย ข้าพเจ้าขอให้กำลังใจท่านทั้งหลายในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมผ่านข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา กิจกรรมที่เตรียมการสำหรับอนาคตที่สามารถกำหนดทิศทางให้แก่ประวัติศาสตร์ และเปลี่ยนแปลงให้ดีกว่าเดิม ข้าพเจ้าขอร่วมกับท่านเรียกร้องให้บุคคลสาธารณะผู้มีอำนาจหน้าที่ในโลกของเรา ผู้ห่วงใยอนาคตของเยาวชนของเรา และข้าพเจ้าวางใจว่าเขาเหล่านั้นจะตอบรับคำเชิญของข้าพเจ้า สำหรับคนหนุ่มสาวที่รักทั้งหลาย ข้าพเจ้าขอเรียกร้องท่านด้วยเช่นกันให้เข้าร่วมในการประชุมนี้ และเข้าใจความรับผิดชอบที่แท้จริงของท่านในการสร้างโลกที่ดีกว่าเดิม [...] จะมีการจัดสัมมนาเกี่ยวกับหัวข้อที่เกี่ยวข้องในสถานที่ต่าง ๆ และช่วยเราให้เตรียมพร้อมสำหรับการประชุมนี้

ขอให้เราจงแสวงหาทางออกร่วมกัน ยอมรับกระบวนการความเปลี่ยนแปลงอย่างกล้าหาญ และมองอนาคตด้วยความหวัง ข้าพเจ้าขอเชิญทุกท่านให้ทำงานเพื่อการเป็นพันธมิตรนี้ และให้คำมั่นทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และภายในชุมชนของเรา ที่จะสานความฝันว่าจะมีมนุษยนิยมที่เกิดจากความเป็น้ำหนึ่งใจเดียวกัน และตอบสนองทั้งความปรารถนาของมนุษยชาติและแผนการของพระเจ้า

ข้าพเจ้ารอคอยเวลาที่จะพบท่านทั้งหลาย และจนกว่าจะถึงเวลานั้น ข้าพเจ้าขอส่งคำทักทายและคำอวยพรของข้าพเจ้ามายังท่านทุกคน

จากนครวาติกัน, วันที่ 12 กันยายน ค.ศ. 2019

คำปราศรัยต้อนรับ

จาก **Cardinal Giuseppe Versaldi**, สมณมนตรีประจำสมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิก

นักการศึกษาที่รักทุกท่าน

มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะทำให้การศึกษาเสริมความเป็นมนุษย์ โดยมุ่งเน้นให้บุคคลเป็นศูนย์กลาง และสร้างปัจจัยแวดล้อมที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเชิงบูรณาการ การทำให้เด็กและเยาวชนมีความเป็นอิสระอย่างเหมาะสม และภาวะผู้นำที่จำเป็น จะทำให้แต่ละคนสามารถเติบโตภายใน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่มีชีวิต พึ่งพาอาศัยกัน และมีภราดรภาพ เมื่อต้องร่วมรับชะตากรรมเดียวกัน จึงต้องตีความความเป็นจริงอันซับซ้อนโดยอาศัยข้อตกลงใหม่เกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งนำทางเราให้ค้นพบความงามของมนุษย์นิยมอีกครั้งหนึ่งดังที่ได้รับแรงบันดาลใจจากพระวรสาร

ท่ามกลางความยากลำบากและการแบ่งขั้ว ผู้ใหญ่อย่างเราจำเป็นต้องถอยออกมาก้าวหนึ่ง พูดยให้น้อยลง และฟังให้มากขึ้นว่าเยาวชนต้องการอะไร เพื่อเปิดโอกาสให้แต่ละคนแสดงความสามารถพิเศษของเขาออกมา และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างอิสระ นี่คือการหมายที่แท้จริงของการหลอมรวม (inclusion) ซึ่ง “เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของสารเพื่อความรอดพ้นของคริสตศาสนา” (พระสันตะปาปาฟรานซิส, คำปราศรัยต่อผู้ร่วมประชุมเต็มคณะของสมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2020) การศึกษามีความหมายมากกว่าการสอน ในกระบวนการที่ทั้งละเอียดอ่อนและชัดเจน โครงการที่ทำร่วมกันเพื่อการเปลี่ยนแปลงสามารถพัฒนาให้เปลี่ยนแปลงบริบทแท้จริงอย่างเป็นรูปธรรมได้ ขอให้ไว้วางใจพวกเขา อย่างแล้ว...พวกเขาจะทำให้เราแปลกใจ!

+ Giuseppe Versaldi

คำนำ

His Excellency Mgr. Vincenzo Zani, เลขาธิการสมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิก

Vademecum นี้เป็นคู่มือสำหรับดำเนินการตามข้อตกลงว่าด้วยการศึกษา และเหนืออื่นใด จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือนักการศึกษา ซึ่งต้องนำทางเด็ก ๆ และเยาวชน ตามหลักสูตรการศึกษา การสอนนอกหลักสูตร การศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างบ้านของเราทุกคน

พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงยืนยันมาได้ระยะหนึ่งแล้วถึงความจำเป็นต้องอุทิศความสามารถพิเศษของทุกคนเพื่อสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนทั้งโลกครั้งใหม่ และสังคมที่เป็นมิตรมากขึ้น ในสารต่าง ๆ ของพระองค์ โดยเฉพาะสารเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 2020 พระองค์ทรงรื้อฟื้นคำเชิญให้ทำข้อตกลงด้านการศึกษา ที่จะช่วยให้เราพบกันตามติสกาลเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งสามารถสร้างพันธมิตรท่ามกลางทุกมิติของมนุษย์ ระหว่างโรงเรียนและชีวิต ระหว่างคนต่างรุ่น ระหว่างครูอาจารย์ นักศึกษา ครอบครัว และประชาสังคม พร้อมกับการแสดงออกทางสติปัญญา วิทยาศาสตร์ ศิลปะ กีฬา การเมือง การบริหารกิจการ และการแสดงออกอย่างสามัคคี เพื่อสนับสนุนคนรุ่นหลัง

เมื่อเผชิญกับ “ภัยพิบัติด้านการศึกษา” ที่เกิดจากโรคระบาดใหญ่ครั้งนี้ ซึ่งขยายช่องว่างด้านการศึกษาที่น่าวิตกอยู่แล้ว ทางออกแบบง่าย ๆ ย่อมไม่เพียงพอ การให้การศึกษาคือการท้าทายและให้ความหวังแก่ปัจจุบัน ซึ่งทำลายนิยัตินิยมและชะตานิยม การให้การศึกษาเป็นการแสดงความหวังที่เรียกร้องให้ร่วมมือกัน และเปลี่ยนตรรกะแห่งความเมินเฉยให้กลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการเผชิญหน้าและการหลอมรวม

การศึกษาต้องช่วยเราให้สร้างอนาคตที่ไม่เต็มไปด้วยการแบ่งแยก ความรุนแรงเส้นทางความคิดและจินตนาการ แต่เป็นอนาคตที่เกิดจากการฟัง การเสวนา และความเข้าใจกัน

Vademecum กล่าวถึงคำมั่น 7 ประการที่พระสันตะปาปาฟรานซิสตรัสถึง แต่ละข้อสามารถเป็นแนวทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นด้วยการไตร่ตรอง การพัฒนาโครงการต่าง ๆ เพื่อรับมือกับความท้าทายในระดับท้องถิ่น และการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม เรื่องราวและประสบการณ์ส่วนตัว และของชุมชนอาจปรากฏขึ้น สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นแบ่งปันประสบการณ์เหล่านั้น และดังนั้นจึงเริ่มต้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากวัฒนธรรมการดูแลกัน นิเวศวิทยาเชิงบูรณาการ และการสร้างภราดรภาพและสันติภาพ Commissions of the Bishops' Conferences อาจรวบรวมประสบการณ์ดังกล่าว และยื่นให้แก่ LUMSA University (eis.ricerca@lumsa.it)

เราจำเป็นต้องไว้วางใจ และลงทุนในศักยภาพของเยาวชน เพื่อช่วยพวกเขาให้มองไปข้างหน้าอย่างมั่นใจด้วยกัน

+Angelo Vincenzo Zani

คำมั่น 7 ประการสำหรับข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา

ในสารวิดิทัศน์เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 2020 (ดู เอกสารแนบ 1) พระสันตะปาปาฟรานซิส ทรงเรียกร้องสมาชิกทุกคนของสังคมให้สร้างยุคใหม่แห่งการอุทิศตนเพื่อการศึกษา เพราะเหตุนี้ พระองค์จึงทรงเชิญครอบครัว ชุมชน โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถาบัน ศาสนา ผู้มีอำนาจปกครอง ชายและหญิงที่ทำงานด้านวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ กีฬา ศิลปิน ผู้มีอาชีพสื่อ กล่าวคือ มนุษย์ทุกคน ให้ลงนามในข้อตกลงว่าด้วยการศึกษา ด้วยการผูกมัดตนเองเป็นส่วนตัวว่าจะปฏิบัติตามคำมั่น 7 ประการต่อไปนี้

1 ให้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง

ให้มนุษย์เป็นศูนย์กลางของการศึกษาทุกโครงการ เพื่อสนับสนุนลักษณะเฉพาะของเขา และความสามารถของเขาในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยต่อต้านการระบาดของวัฒนธรรมทิ้งขว้าง

2 พังเสียงเด็ก ๆ และเยาวชน

พังเสียงของเด็ก ๆ และเยาวชน เพื่อร่วมกันสร้างอนาคตที่มีความยุติธรรม สันติภาพ และชีวิตที่มีศักดิ์ศรีสำหรับทุกคน

3 พัฒนาสตรี

สนับสนุนให้เด็กหญิงและสตรีสาว มีส่วนร่วมในการศึกษา

4 เสริมศักยภาพให้แก่ครอบครัว

ให้ถือว่าครอบครัวเป็นสถานที่แรกและสำคัญสำหรับการศึกษา

5 การต้อนรับ

ให้ความรู้ และเรียนรู้ เกี่ยวกับความจำเป็นต้องได้รับการยอมรับ และโดยเฉพาะการเปิดใจ ต้อนรับบุคคลที่เปราะบางที่สุด และบุคคลตามชายขอบสังคม

6 ค้นหาวิธีใหม่ในการเข้าใจเศรษฐกิจและการเมือง

มุ่งมั่นค้นหาวิธีใหม่ ๆ ในการเข้าใจเศรษฐกิจ การเมือง การเติบโต และความก้าวหน้า ที่สามารถรับใช้มนุษย์ และครอบครัวมนุษย์ ภายในบริบทของนิเวศวิทยาเชิงบูรณาการ

7 ปกป้องบ้านของเราทุกคน

ปกป้องและพัฒนาโลก ซึ่งเป็นบ้านของเราทุกคน ปกป้องโลกจากการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และเลือกดำเนินชีวิตอย่างมีสติ โดยใช้พลังงานหมุนเวียน และเคารพสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมของมนุษย์

1 ให้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง

ให้มนุษย์เป็นศูนย์กลางของการศึกษาทุกโครงการ เพื่อสนับสนุนลักษณะเฉพาะของเขา และความสามารถของเขาในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยต่อต้านการระบาดของวัฒนธรรมที่ขี้ขลาด

ข้อคิดสำหรับไตร่ตรอง

คำมั่นข้อแรกเน้นความจำเป็นที่ทุกกิจกรรมในการศึกษาต้องมีรากฐานด้านมนุษยวิทยา อันมั่นคง และวิสัยทัศน์ที่ถูกต้องและชัดเจน พระสันตะปาปาฟรานซิส ตรัสว่าทุกความเปลี่ยนแปลงต้องพึงกระบวนการด้านการศึกษา เพื่อคืนโครงสร้างความสัมพันธ์ ทำให้ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันครั้งใหม่ของโลกเติบโตเต็มที่ และทำให้เกิดสังคมที่เป็นมิตรมาก เพื่อจุดมุ่งหมายนี้ จำเป็นต้องสร้างมนุษยนิยมใหม่ เพื่อเอาชนะความเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม และมนุษยวิทยาของสังคมปัจจุบัน ทำให้สามารถสร้างสาระให้แก่อัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล ดูแลทุกมิติของอัตลักษณ์นั้น รวมโครงสร้างจิตใจให้เป็นหนึ่งเดียว ดังนั้นจึงป้องกันตนเองจากการแตกแยกและสลายตัวเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอันต่อเนื่องและรวดเร็ว

คำนิยาม

1. เคารพและเสริมประสิทธิภาพให้แก่อัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล โดยไม่แบ่งแยก เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา อุดมการณ์ สถานะทางสังคม และอื่น ๆ
2. การศึกษาเพื่ออบรมสั่งสอนอย่างมีบูรณาการ ซึ่งยกย่องคุณค่าของทุกมิติของมนุษย์
3. ปกป้องคุ้มครองสิทธิสากล และสิทธิที่จะแยกออกจากบุคคลมิได้ (inalienable rights) ของทุกคน

ข้อเสนอแนะสำหรับนักการศึกษา

- สร้างปัจจัยแวดล้อมให้สมาชิกทุกคนของสถาบัน/องค์กรสามารถเข้าถึง และมีความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
- รับประกันให้สมาชิกทุกคนของสถาบัน/องค์กรของท่านมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยกเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา อุดมการณ์ และสถานะทางสังคม

- ดูแลสมาชิกแต่ละคนของสถาบัน/องค์กรของท่าน โดยใส่ใจเป็นพิเศษกับบุคคลที่เปราะบางที่สุด ด้วยการเสนอการอบรมสั่งสอนแบบบูรณาการ ที่เห็นคุณค่าของทุกมิติของตัวบุคคล รวมทั้งมิติจิตวิญญาณ

2 ฟังเสียงเด็ก ๆ และเยาวชน

ฟังเสียงของเด็ก ๆ และเยาวชน เพื่อร่วมกันสร้างอนาคตที่มีความยุติธรรม สันติภาพ และชีวิตที่มีศักดิ์ศรีสำหรับทุกคน

ข้อคิดสำหรับไตร่ตรอง

คำมั่นข้อนี้ชี้ให้เห็นความจำเป็นต้องเลือกใช้กระบวนการทัศน์ในการสอน ที่ฟังอย่างตั้งใจและด้วยความเคารพ และเสวนากับคนรุ่นหลัง พระสันตะปาปาทรงใช้คำกริยาสามคำ คือ ฟัง (*listen*) ส่งต่อ (*pass on*) และร่วมกันสร้าง (*build together*) สิ่งที่เป็นเสมือนคือต้องเริ่มต้นด้วยการฟังทุกคน รับฟังคำถามของเขา ความต้องการ บาดแผล และความยากจนของเขา การค้นพบความสามารถพิเศษของเขา รู้ความฝันของเขา อุดมคติของเขา เป็นต้น ก่อนจะ “สั่งสอน” เราต้อง “*e-ducere*” คือ ให้การศึกษา กระตุ้นให้กล้า เผยให้เห็น เตรียมดินให้พร้อมสำหรับรองรับเมล็ดพันธุ์แห่งความรู้ แต่ดังที่พระสันตะปาปาทรงระบุไว้เราจะทำเช่นนี้ได้ด้วยการส่งต่อและแบ่งปันค่านิยมต่าง ๆ คือ ชีวิต วิธีดำรงชีพ หลังจากนั้นจึงสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ ซึ่งทำให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของค่านิยมเหล่านี้ ยิ่งกว่านั้น กระบวนการนี้เหมือนกับการก่อสร้าง เป็นการร่วมกันสร้าง และนี่คือการเน้นคุณค่าของความสัมพันธ์ และชุมชนที่เราเติบโตขึ้นมาด้วยกัน

ค่านิยม

1. ฟังเด็ก วัยรุ่น และเยาวชน เพื่อให้เขาเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมการศึกษา โดยให้ความสำคัญโดยเฉพาะกับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษด้านการศึกษา (“ไม่ใช่ให้นักเรียนที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับโรงเรียน แต่เป็นโรงเรียนที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับนักเรียน”)
2. เด็ก วัยรุ่น และเยาวชนทุกคนมีสิทธิได้รับความเคารพอย่างสูง และได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ
3. สร้างสภาพแวดล้อมของการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ที่ต้องใช้ทั้งความคิด มือ และหัวใจ (“การอบรมสั่งสอนเด็กต้องใช้คนทั้งหมู่บ้าน”)

ข้อเสนอแนะสำหรับนักการศึกษา

- ส่งเสริมการเสริมศักยภาพให้แก่นักเรียนและเยาวชนและให้คนเหล่านี้เข้าถึงการศึกษาได้
- จัดการให้ผู้แทนของนักเรียนมีส่วนร่วมในหน่วยงานที่ให้คำปรึกษาและมีอำนาจตัดสินใจในสถาบัน/องค์กรของเขา
- สร้างชุมชนการศึกษาที่เป็นมิตร โดยมุ่งเน้นที่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านการศึกษา
- ประเมินทุกรูปแบบของพฤติกรรมที่ขาดความเคารพและแสวงหาประโยชน์จากผู้เยาว์

3 พัฒนาสตรี

สนับสนุนให้เด็กหญิงและสตรีสาวมีส่วนร่วมในการศึกษา

ข้อคิดสำหรับไตร่ตรอง

ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่เด็กหญิงและสตรีสาว ซึ่งบ่อยครั้งเป็นบุคคลชายขอบด้านการศึกษาและสังคม นี่คือความสำคัญอันดับแรกและเป็นการเลือกตามกลยุทธ์

พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเขียนในสมณสาสน์ *Fratelli tutti* (ข้อ 23) ว่า “การจัดระเบียบของสังคมต่าง ๆ ทั่วโลกยังห่างไกลจากการเป็นภาพสะท้อนอย่างชัดเจนว่าสตรีมีศักดิ์ศรีและสิทธิเหมือนกับชาย เรากล่าวอย่างหนึ่งด้วยวาจา แต่การตัดสินใจและความเป็นจริงบอกเล่าเรื่องราวที่ต่างจากนั้น เป็นความจริงที่สตรีจะยากจนเป็นสองเท่า เมื่อเขาต้องทนอยู่กับสภาพที่ถูกกีดกันทางสังคม การปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง และความรุนแรง เพราะบ่อยครั้งที่เขามีความสามารถน้อยกว่าที่จะปกป้องสิทธิของเขา”

ค่านิยม

1. ยอมรับว่าชายและหญิงมีสิทธิ ศักดิ์ศรี และความเท่าเทียมกัน
2. ให้เด็กหญิงมีส่วนร่วมในการศึกษามากขึ้นโดยกำหนดนโยบายที่นับรวมคนทุกกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรม (inclusion policies)
3. ให้สตรีมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคในหน่วยงานที่มีหน้าที่ตัดสินใจตามกฎหมาย

ข้อเสนอแนะสำหรับนักการศึกษา

- จัดการให้มีชายและหญิงในจำนวนใกล้เคียงกันให้มากที่สุดภายในสถาบัน/องค์กรของท่าน
- สนับสนุนนโยบายส่งเสริมให้เด็กหญิงมีส่วนร่วมในการศึกษา
- รับประกันว่าสตรีจะมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกับชายในการบริหาร การสอน และในหน่วยงานปกครองของสถาบัน/องค์กรของท่าน
- ประณามการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงทุกรูปแบบที่กระทำต่อสตรี

4 เสริมศักยภาพให้แก่ครอบครัว

ให้ถือว่าครอบครัวเป็นสถานที่แรกและสำคัญสำหรับการศึกษา

ข้อคิดสำหรับไตร่ตรอง

คำมั่นอีกข้อหนึ่งคือครอบครัว ซึ่งเป็นครูคนแรกและคนสำคัญ เป็นหน่วยแรกของสังคม และดังนั้นจึงต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตน คือเป็นต้นทางของความสัมพันธ์ที่ให้กำเนิดและเป็นส่วนประกอบสำหรับตัวบุคคล ซึ่งผู้มีบทบาททุกคนต้องสนับสนุน *Gravissimum educationis* ระบุว่าบิดามารดาเป็นครูคนแรก และคนสำคัญของบุตรของเขา “บทบาทในการศึกษานี้สำคัญมากจนถึงกับว่าจัดหาให้ได้ยากเมื่อใดที่ขาดแคลน” และ “ครอบครัวเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่สอนคุณธรรมทางสังคมที่ทุกสังคมจำเป็นต้องมี [...] โดยเฉพาะในครอบครัวคริสตชน [...] เด็กๆ ควรได้รับการสั่งสอนตั้งแต่วัยแรก ๆ ของชีวิต เพื่อให้รู้จักพระเจ้า ใฝ่หาพระองค์ และให้รักเพื่อนมนุษย์ของเขา” (ข้อ 3)

คำนิยาม

1. ความสำคัญของครอบครัวในการศึกษาของเด็ก
2. การมีส่วนร่วมของผู้แทนของบิดามารดาในหน่วยงานที่มีอำนาจตัดสินใจ
3. ส่งเสริมนโยบายที่เป็นมิตรกับครอบครัว โดยเฉพาะสำหรับครอบครัวที่ด้อยโอกาสทางด้านเศรษฐกิจสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับนักการศึกษา

- ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมเสมอในกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียน/องค์กรของท่าน
- จัดการให้มั่นใจได้ว่ามีผู้แทนของบิดามารดาในหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและมีอำนาจตัดสินใจของโรงเรียน/องค์กรของท่าน
- จัดทำข้อตกลงด้านการศึกษาของชุมชนระหว่างโรงเรียนและครอบครัว เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
- สนับสนุนการอบรมบิดามารดา และการอบรมตนเอง

5 การต้อนรับ

ให้ความรู้ และเรียนรู้ เกี่ยวกับความจำเป็นต้องได้รับการยอมรับ และโดยเฉพาะการเปิดใจต้อนรับบุคคลที่เปราะบางที่สุด และบุคคลตามชายขอบสังคม

ข้อคิดสำหรับไตร่ตรอง

ในโลกที่เชื่อมต่อกันทั้งหมดนี้ ยังไม่เกิดความเสมอภาคโดยทั่วไป แต่มีหลายรูปแบบของความไม่สมดุลทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่ปรากฏเด่นชัดมากขึ้น ข้างตัวพลเมืองที่มีรายได้เพียงพอสำหรับพัฒนาตนเองและครอบครัว ยังมีบุคคลจำนวนมากที่ “ไม่ใช่พลเมือง (non-citizens)” หรือ “พลเมืองที่ไม่ใช่พลเมือง (citizens non-citizens)” หรือ “พลเมืองครึ่งเดียว (half-citizens)” หรือ “เศษซากของเมือง (urban remnants)” ซึ่งหมายถึงบุคคลที่ถูกกีดกันทางสังคม (cfr. *Evangelii gaudium* 74)

สังคมจะมีความสุขเมื่อรู้ว่าจะต้อนรับบุคคลที่เปราะบางที่สุดอย่างไร เมื่อสังคมนั้นดูแลบุคคลที่ถูกกีดกัน เพื่อให้พวกเขากลายเป็นพลเมืองเต็มตัวได้ ข้อตกลงเกี่ยวกับการศึกษาจึงต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะต้อนรับคนที่อยู่ในอันดับสุดท้าย ส่งเสริมวัฒนธรรมการหลอมรวม (culture of inclusion) ปลุกฝังให้ทุกคนใส่ใจกับชายขอบของสังคมและการดำรงอยู่ตามชายขอบ และเพื่อเยียวยาบาดแผลลึกสุดของตัวบุคคลของมนุษย์และสังคม

คำนิยาม

1. การศึกษาเพื่อเปิดใจยอมรับและเผชิญหน้ากับผู้อื่น
2. ต้อนรับและบูรณาการบุคคลที่เปราะบางและบุคคลชายขอบด้วยนโยบายหลอมรวม

3. เอาชนะวัฒนธรรมทิ้งขว้างด้วยโครงการหลอมรวม

ข้อเสนอแนะสำหรับนักการศึกษา

- ส่งเสริมโครงการสร้างความตระหนักรู้ในด้านมุมมองระหว่างวัฒนธรรมและศาสนา
- ต้อนรับนักเรียนและประชาชนจากประเทศอื่นเข้ามาในสถาบัน/องค์กรของท่าน (ปรับให้เป็นสากล (internationalization))
- เริ่มต้นโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างโลกที่มีความเป็นพี่น้องกันและเป็นมิตรต่อกันมากขึ้น

6 ค้นหาวิธีใหม่ในการเข้าใจเศรษฐกิจและการเมือง

มุ่งมั่นค้นหาวิธีใหม่ ๆ ในการเข้าใจเศรษฐกิจ การเมือง การเติบโต และความก้าวหน้า ที่สามารถรับใช้มนุษย์ และครอบคลุมมนุษย์ ภายในบริบทของนิเวศวิทยาเชิงบูรณาการ

ข้อคิดสำหรับไตร่ตรอง

คำถามข้อนี้สรุปหลายด้าน

เศรษฐกิจ การเมือง การเติบโต และความก้าวหน้าล้วนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตหนึ่ง วัฒนธรรมหนึ่ง ที่การศึกษาต้องมุ่งหมายเพื่อสร้างชายและหญิงที่สามารถเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้สามารถทำเช่นนี้ได้ จำเป็นต้องเผยแพร่ วัฒนธรรมการเผชิญหน้า แสวงหาจุดสัมผัส สร้างสะพาน และวางแผนโครงการที่รวมทุกคน (cfr. *Fratelli tutti* 216) ซึ่งหมายถึงการให้ความรู้ เพื่อให้สามารถยอมรับสิทธิของผู้อื่นที่จะเป็นตัวเขาเองและแตกต่าง ในวิถีชีวิตที่มีค่านิยมและวัฒนธรรมนี้ ต้องมีการปฏิบัติตาม “พันธสัญญาทางสังคม” ที่มีประสิทธิผล และเรียกร้องให้ตระหนักว่าอาจต้องสละบางอย่างเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (cfr. No. 221) ดังนั้น การศึกษาต้องช่วยให้ปฏิบัติตามค่านิยมความเคารพนี้ ต้องสอน “ความรักที่สามารถยอมรับความแตกต่าง และยอมรับว่าศักดิ์ศรีของมนุษย์ทุกคนสำคัญกว่าความคิด ความคิดเห็น และแนวทางปฏิบัติของเขา” (no. 191)

ค่านิยม

1. ความคิดใหม่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง การเติบโต และความก้าวหน้าโดยคำนึงถึงการนับรวมทุกกลุ่มคน
2. การพัฒนาอย่างยั่งยืน และความมุ่งมั่นที่จะสร้างประโยชน์ส่วนรวมผ่านทาง “พันธสัญญาทางสังคม (social covenant)”
3. ลงทุนด้วยร่างกายแรงใจในการศึกษาเพื่อรับใช้ชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับนักการศึกษา

- สนับสนุนให้ศึกษาและวิจัยด้านเศรษฐกิจ การเมือง การเติบโต และความก้าวหน้าในสถาบัน/องค์กรของท่าน ด้วยความคิดใหม่ ๆ ที่นับรวมทุกกลุ่มคน ทบทวนหลักสูตรและกระบวนการศึกษา
- เสนอการศึกษาเชิงบูรณาการที่สนับสนุนค่านิยมในการมีส่วนร่วม ประชาธิปไตย การเมือง ความยุติธรรม ภาวะสภาพ และสันติภาพ
- กำหนดค่านิยมใหม่ให้แก่โครงการอบรมของสถาบัน/องค์กรของท่าน เพื่ออบรมบุคคลที่สมัครใจรับใช้ชุมชน

7 ปกป้องบ้านของเรา

ปกป้องและพัฒนาโลก ซึ่งเป็นบ้านของเราทุกคน ปกป้องโลกจากการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และเลือกดำเนินชีวิตอย่างมีสติ โดยใช้พลังงานหมุนเวียน และเคารพสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมของมนุษย์

ข้อคิดสำหรับไตร่ตรอง

คำมั่นข้อสุดท้ายที่ระบุโดยพระสันตะปาปาฟรานซิส อ้างถึงสมณสาสน์ *Laudato si'* อย่างชัดเจน ซึ่งเน้นวิกฤติการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นทั่วโลก ซึ่งไม่ใช่เพียงวิกฤติด้าน “สภาพแวดล้อม” หรือวิกฤติด้านเศรษฐกิจ การเงิน การเมือง หรือสังคมเท่านั้น แต่เป็นวิกฤติการณ์ที่ปราศจาก

คำคุณศัพท์ เพราะเป็นวิกฤติการณ์ภายในตัวเราที่แสดงออกมาภายนอกในทุกมิติของตัวมนุษย์ ในความสัมพันธ์กับผู้อื่น กับสังคม กับสิ่งของ และกับสภาพแวดล้อม ดังนั้น สิ่งที่ต้องอยู่ในความเสี่ยงคือระเบียบของการดำรงอยู่ เกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่มนุษย์กำหนดให้ตนเอง วิถีทางที่มนุษย์มองเห็นตนเองในโลก เพราะเหตุนี้ พระสันตะปาปาจึงทรงรื้อฟื้นคำเชิญ ซึ่งพระองค์ทรงเสนอไว้ในสารบบแรกเพื่อเริ่มข้อตกลงว่าด้วยการศึกษา (12-09-2019) ให้เสวนาหาหนทางที่เราจะสร้างบ้านของเราทุกคน และอนาคตของโลกใบนี้ คำตอบอยู่ที่ความต้องการลงทุนความสามารถพิเศษของทุกคน เพราะทุกความเปลี่ยนแปลงต้องพึ่งกระบวนการให้ความรู้เพื่อพัฒนาความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันครั้งใหม่ของคนทั้งโลก และสร้างสังคมที่เป็นมิตรต่อกันมากขึ้น

ค่านิยม

1. การศึกษาเพื่อให้เคารพและดูแลบ้านของเราทุกคน และเพื่อให้ดำเนินชีวิตอย่างมีสติ และเลือกวิถีชีวิตที่เป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม
2. ลงทุนในพลังงานหมุนเวียน
3. รักษาและส่งเสริมให้สร้างพื้นที่สีเขียวในบริเวณที่พักอาศัยของเราและในศูนย์การศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับนักการศึกษา

- สนับสนุนกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสภาพแวดล้อมในองค์กรของท่าน
- พัฒนาความรู้ลึกเกี่ยวกับดูแลบ้านของเราทุกคน และเพิ่มความสามารถโน้มน้าวจิตใจให้มองเห็นความงามเมื่อพบกับความอัศจรรย์ของสิ่งสร้าง
- อำนวยความสะดวกให้สถาบัน/องค์กรของท่านเปลี่ยนไปใช้พลังงานทดแทน
- สร้างพื้นที่สีเขียวในศูนย์การศึกษาของท่านตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนสมาชิกในสถาบัน/องค์กรของท่าน

ประเด็นสำคัญสำหรับงานวิจัย

ข้อคิดของมหาวิทยาลัย

ตลอดสมณสมัยของพระสันตะปาปาฟรานซิส พระองค์ทรงพบปะกับบุคคลในวงการมหาวิทยาลัยหลายครั้ง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยคาทอลิก สมณธรรมนูญ *Ex corde Ecclesiae* เตือนให้ระลึกว่ามหาวิทยาลัยคาทอลิกเกิดจากหัวใจของพระศาสนจักร และมีประวัติที่ย้อนกลับไปถึงต้นกำเนิดของมหาวิทยาลัยที่เป็นสถาบันหนึ่ง

ในการสร้างหมู่บ้านการศึกษาโลก มหาวิทยาลัยต้องดำเนินการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ในห้าประเด็นสำคัญที่เป็นรากฐานสำคัญของความคิดของพระสันตะปาปาฟรานซิสเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

ต่อไปนี้เป็นประเด็นสำคัญและมหาวิทยาลัยที่อ้างอิง ซึ่งมหาวิทยาลัยอื่น ๆ สามารถร่วมมือเพื่อสรุปแผนกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกัน และแนวทางวิจัย และนำความรู้ที่มีมาผสมผสานกันได้

1. ศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชน

มหาวิทยาลัยที่อ้างอิง – University of Notre Dame (สหรัฐอเมริกา)

2. มาตรฐานและความร่วมมือ

มหาวิทยาลัยที่อ้างอิง – Catholic University of the Sacred Heart (อิตาลี)

3. เทคโนโลยีและนิเวศวิทยาเชิงบูรณาการ

มหาวิทยาลัยที่อ้างอิง – Pontifical Javeriana University (โคลอมเบีย)

4. สันติภาพและความเป็นพลเมือง

มหาวิทยาลัยที่อ้างอิง – Pontifical Lateran University

5. วัฒนธรรมและศาสนา

มหาวิทยาลัยที่อ้างอิง – Pontifical Saint Thomas University (ฟิลิปปินส์)

1. ศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชน

มหาวิทยาลัยที่อ้างอิง – University of Notre Dame (สหรัฐอเมริกา)

พันธกิจของมหาวิทยาลัยคือปกป้องศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชน

ใน *Ex corde Ecclesiae* พระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ทรงเสนอคำจำกัดความของอัตลักษณ์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยคาทอลิก โดยทรงระบุวัตถุประสงค์ของการปกป้องและพัฒนาศักดิ์ศรีมนุษย์ว่า “มหาวิทยาลัยคาทอลิกทุกแห่ง ในฐานะมหาวิทยาลัย เป็นชุมชนนักวิชาการ ซึ่งให้ความช่วยเหลือที่เข้มงวดและจำเป็นในการคุ้มครองและส่งเสริมศักดิ์ศรีมนุษย์ และมรดกทางวัฒนธรรม โดยการวิจัย สืบสวน และด้วยบริการต่าง ๆ ที่เสนอให้แก่ชุมชนระดับท้องถิ่น ชาติ และนานาชาติ” (No. 12)

พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเน้นพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมชีวิตมนุษย์อย่างเต็มที่ และแท้จริงอีกด้วย พระองค์ทรงเตือนคณะผู้แทนจาก “University of Notre Dame” ในโอกาสเปิดวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยในกรุงโรม ให้ระลึกถึงมิติ “การเป็นศิษย์ธรรมทูตของพระคริสต์ (missionary discipleship)” ของมหาวิทยาลัยคาทอลิก “ซึ่งด้วยเนื้อแท้ของตน ต้องมุ่งมั่นที่จะแสดง ความกลมกลืนของความเชื่อ และเหตุผล และความสัมพันธ์ของสารของคริสต์ศาสนา เพื่อชีวิตที่ สมบูรณ์และสมกับเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง”

ในทำนองเดียวกัน เมื่อทรงปราศรัยกับนักศึกษาและนักวิชาการของ University of Bologna (1-10-2017) พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเตือนให้ระลึกถึงพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการปกป้องสิทธิของประชาชน โดยเฉพาะคนอ่อนแอที่สุด “มหาวิทยาลัยตั้งขึ้นที่นี่เพื่อศึกษากฎหมาย ค้นหาสิ่งที่ปกป้องประชาชน วางระเบียบให้ชีวิตที่อยู่ร่วมกัน และคุ้มครองให้ปลอดภัยจากผลกระทบของผู้ที่ แข็งแรงที่สุด จากความรุนแรง และการกระทำโดยพลการ นี่คือการท้าทายในปัจจุบัน คือ การ รับรองสิทธิของบุคคลและชนชาติต่าง ๆ บุคคลที่อ่อนแอที่สุด บุคคลที่ถูกกีดกันทางสังคม และสิ่ง สร้าง บ้านของเราทุกคน”

สมณสาสน์ *Fratelli tutti* ซึ่งเป็นบทสรุปของคำสอนด้านสังคมของพระสันตะปาปาฟรานซิส ปกป้อง “สิทธิที่เท่าเทียมกันโดยยึดหลักของศักดิ์ศรีอันเท่าเทียมกันของมนุษย์” (no. 22) “ความแตกต่างของสีผิว ศาสนา ความสามารถพิเศษ สถานที่เกิด หรือถิ่นที่อยู่ และสิ่งอื่น ๆ อีกมากมาย ไม่อาจใช้เป็นข้อแก้ตัวให้บางคนมีสิทธิเหนือสิทธิของทุกคนได้” (no. 118) ทรงเรียกร้องโดยเฉพาะให้

เคารพสิทธิของผู้ย้ายถิ่น (no. 40) บุคคลที่อ่อนแอที่สุด และสตรี เพราะ “ไม่อาจยอมรับได้ว่าบางคนมีสิทธิน้อยกว่าเพราะเขาเป็นสตรี” (no. 121)

เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสิทธิต่าง ๆ จะได้รับการเคารพ บทบาทของกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติ “จึงเป็นจุดอ้างอิงของความยุติธรรมที่ต้องปฏิบัติตาม และเป็นช่องทางของสันติภาพ” (no. 257) ดังนั้น “จึงมีความจำเป็นต้องป้องกันไม่ให้มีการทำลายความชอบธรรมขององค์การนี้” (no. 173)

2. ทัศนภาพและความร่วมมือ

มหาวิทยาลัยที่อังกิง – Catholic University of the Sacred Heart (อิตาลี)

มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่สำหรับสร้างทัศนภาพระหว่างชนชาติต่าง ๆ การเสวนา และความ เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

ในการประชุมในสภาพแวดล้อมทางวิชาการและวัฒนธรรม (22-09-2013) พระสันตะปาปา ฟรานซิส ทรงอ้างถึง “มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถานที่พัฒนาวัฒนธรรมความใกล้ชิด [...] มหาวิทยาลัย เป็นสถานที่ที่มีเอกลักษณ์ ที่ซึ่งวัฒนธรรมแห่งการเสวนานี้ได้รับการส่งเสริม สั่งสอน และนำมาใช้ใน ชีวิต วัฒนธรรมนี้ซึ่งไม่ปรับความแตกต่างและเสียงส่วนใหญ่ให้เท่าเทียมกันแบบไม่เลือกหน้า – นี่ ก็คือความเสี่ยงอย่างหนึ่งของโลกาภิวัตน์ – อีกทั้งไม่ส่งเสริมความแตกต่างอย่างสุดโต่ง และทำให้ กลายเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง แต่เปิดทางให้เสวนาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งหมายถึงการเข้าใจและ ยกย่องความมั่งคั่งของอีกบุคคลหนึ่ง ไม่หมายถึงการมองเขาอย่างไม่สนใจหรือด้วยความกลัว แต่ มองว่าเป็นโอกาสให้เติบโต [...] มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่อบรมสั่งสอนด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจ เดียวกัน [...] ดังนั้น ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันจึงเป็นวิถีทางหนึ่งในการสร้างประวัติศาสตร์ เป็น บริบทสำคัญซึ่งในบริบทนี้ความขัดแย้ง ความตึงเครียด และแม้แต่มุขมึนที่ต่อต้านกัน จะบรรลุดัง ความปรองดองที่ให้กำเนิดชีวิต”

“ทุกสิ่งสัมพันธ์กับทุกสิ่ง ทุกสิ่งถูกสร้างให้เป็นสัญลักษณ์อันมีชีวิตของพระเจ้า ผู้ทรงเป็นพระตรี เอกภาพแห่งความรัก ดังนั้น วันนี้ การให้ความรู้แก่ประชาชนให้ปฏิบัติตามข้อตกลงนี้ในชีวิต จึง เป็นงานสำคัญอย่างหนึ่ง โดยต้องทำให้ข้อตกลงนี้มีชีวิตในทุกมิติเหล่านี้ คือ เปิดทางแห่งอนาคต ไปสู่อารยธรรมใหม่ที่โอบอุ้มมนุษยชาติและจักรวาลไว้ในทัศนภาพสากล กระแสเรียกไปสู่ ทัศนภาพนี้ การดำเนินชีวิตในความเป็นพี่น้องกันในวันนี้จึงเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ เราไม่ สามารถดำเนินชีวิตโดยปราศจากความเป็นพี่น้องกัน”

3. เทคโนโลยีและนิเวศวิทยาเชิงบูรณาการ

มหาวิทยาลัยที่อ้างอิง – Pontifical Javeriana University (โคลอมเบีย)

เทคโนโลยีเพื่อรับใช้ประโยชน์ส่วนรวมและเทคโนโลยี

พระสันตะปาปาฟรานซิส ตรัสกับคณะผู้แทนจากมหาวิทยาลัยเทล อาวีฟ (23-10-2017) ว่า “มหาวิทยาลัยได้รับการท้าทายให้สนับสนุนวัฒนธรรมแห่งปัญญา ที่สามารถรวมการวิจัยทางวิชาการและวิทยาศาสตร์เข้ากับแนวคิดมนุษยนิยม (humanistic approach) ได้อย่างกลมกลืน ด้วยความเชื่อมั่นว่าการแสวงหาความจริงและความดีงามในที่สุดก็เป็นสิ่งเดียวกัน”

พระสันตะปาปาตรัสกับกลุ่มนักการศึกษา (7-7-2015) ว่า “สิ่งสร้างคือพระพรที่ต้องแบ่งปันกัน เป็นที่ว่างที่พระเจ้าประทานแก่เราให้ร่วมกันสร้างขึ้น ให้สร้าง “เรา” โลก ประวัติศาสตร์ เวลาทั้งหมด – นี่คือการที่เราใช้สร้าง “เรา” กับพระเจ้า กับผู้อื่น กับโลก [...] ตามคำบอกเล่าในหนังสือปฐมกาล คำว่า “เพาะปลูก” ตามมาด้วยคำว่า “ดูแล” แต่ละคำอธิบายอีกคำหนึ่ง และดำเนินควบคู่กันไป ผู้ที่ไม่เพาะปลูกย่อมไม่ดูแล ผู้ที่ไม่ดูแลย่อมไม่เพาะปลูก”

พระสันตะปาปาฟรานซิสตรัสถึง *Laudato si'* ว่า “มีความสัมพันธ์อย่างหนึ่งระหว่างชีวิตของเราและชีวิตของโลกผู้เป็นมารดา ระหว่างวิธีที่เราดำเนินชีวิตและพระพรที่เราได้รับมาจากพระเจ้า สภาพแวดล้อมของมนุษย์และสภาพแวดล้อมของธรรมชาติเสื่อมสภาพไปด้วยกัน เราไม่สามารถต่อสู้กับการเสื่อมสภาพของสภาพแวดล้อมได้ดีพอ นอกจากเราจะจัดการกับสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับความเสื่อมสภาพของมนุษย์และสังคม”

ที่มหาวิทยาลัยโซเฟียในกรุงโตเกียว (25-11-2019) พระสันตะปาปาฟรานซิส ตรัสตามแนวคิดของ *Laudato si'* ว่าความรักธรรมชาติ ความต้องการปกป้องโลก ซึ่งเป็นบ้านของเราทุกคน “สามารถเข้าร่วมในการส่งเสริม ‘episteme (ความรู้)’ ใหม่ที่ช่วยให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างขึ้น ตรงกันข้ามกับทฤษฎีแบบแยกส่วน (reductionism) ที่เกิดจากกระบวนทัศน์ของนักวิชาการ” (ดู Nos. 106-114) ขอให้เราอย่าลืมว่า “มนุษยชาติแท้ที่เรียกร้องการสังเคราะห์ใหม่ ดูเหมือนจะดำรงอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมเทคโนโลยีของเรา โดยที่เราแทบไม่สังเกต เหมือนกับหมอกบางที่ค่อย ๆ แทรกเข้ามาได้ประดุจที่ปิดอยู่ คำสัญญาจะคงอยู่ต่อไปได้หรือ เมื่อทุกสิ่งที่จริงแท้จะลุกขึ้นต่อต้านอย่างฉับพลัน?” ในที่สุดพระองค์ทรงให้กำลังใจมหาวิทยาลัยให้ใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี “รับใช้การศึกษาที่เมตตา กรุณามากขึ้น ยุติธรรมมากขึ้น และรับผิดชอบต่อระบบนิเวศมากขึ้น”

พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเสนอแก่นุชนชาติ ความคิดของพระศาสนจักรเกี่ยวกับระบบนิเวศ และการปกป้องสภาพแวดล้อมในสมณสาสน์ *Laudato si'* เพื่อ “นำครอบครัวมนุษยชาติทั้งมวลมารวมกันเพื่อแสวงหาพัฒนาการอย่างมีบูรณาการและยั่งยืน” (no. 13)

4. สันติภาพและความเป็นพลเมือง

มหาวิทยาลัยที่อังกี – Pontifical Lateran University

มหาวิทยาลัยที่ไม่เป็นกลาง แต่ยืนหยัดเพื่อสันติภาพ

เมื่อทรงพบกับนักศึกษาและสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย (Bologna 1-10-2017) พระสันตะปาปา ฟรานซิสทรงระลึกถึงการตัดสินใจอย่างกล้าหาญของพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ ที่ 15 ที่จะต่อต้าน “เหตุผลให้ทำสงคราม” โดยทรงเรียกสงครามว่า “การสังหารอย่างไร้ประโยชน์” เริ่มจากหลักการ “ปฏิเสธสงคราม” พระองค์ทรงเชิญชวนให้ “ใช้เส้นทางที่ปฏิเสธความรุนแรง และเส้นทางแห่งความยุติธรรม ซึ่งสนับสนุนสันติภาพ เพราะเมื่ออยู่ต่อหน้าสันติภาพ เราไม่อาจเมินเฉยหรือเป็นกลางอยู่ได้ [...] ไม่เป็นกลาง แต่เข้าข้างสันติภาพ”

จากนั้น เมื่ออ้างถึงยุโรป พระองค์ตรัสว่า “ข้าพเจ้าฝันถึงยุโรปที่เป็น ‘มหาวิทยาลัยและมารดา’ ซึ่งใส่ใจกับวัฒนธรรมของตน ปลุกฝังความหวังในตัวลูก ๆ ของเขา และเป็นเครื่องมือสร้างสันติภาพให้แก่โลก”

ในคำปราศรัยแก่ Pontifical Lateran University พระสันตะปาปาทรงระบุว่า “สันติภาพ ศักดิ์ศรีของมนุษย์ การหลอมรวม และการมีส่วนร่วม จะทำให้เห็นความต้องการข้อตกลงด้านการศึกษาที่กว้าง และสามารถถ่ายทอดไม่เพียงความรู้ที่เป็นสาระทางวิชาการ แต่เหนืออื่นใด ยังถ่ายทอดปัญญาของมนุษย์และปรัชญาอันฝอยจิต สร้างขึ้นจากความยุติธรรม ความเที่ยงธรรม พฤติกรรมที่มีคุณธรรม และสามารถนำไปปฏิบัติได้ [...] เมื่อเผชิญกับสภาวะขาดสันติภาพ การวิงวอนขอให้หลุดพ้นจากสงคราม การประกาศสิทธิ หรือแม้แต่การใช้อำนาจหน้าที่ในรูปแบบต่าง ๆ ก็ยังไม่เพียงพอ เหนืออื่นใด เราจำเป็นต้องถามตนเอง ฟันฟูความสามารถที่จะอยู่ท่ามกลางประชาชน ที่จะเสวนากับพวกเขา และเข้าใจความต้องการของพวกเขา แม้ว่าเราจะมีคามอ่อนแอ ซึ่งเป็นวิธีที่จริงแท้ที่สุดที่จะได้รับการต้อนรับเมื่อเราพูดถึงสันติภาพ” พระองค์ทรงสรุปโดยตรัสถึงพระคาร์ดินัลฌอง-หลุยส์ โทรอง ผู้ “ทำให้เราเข้าใจว่าการพยายามทำสิ่งที่นำเรามายู่ร่วมกันเท่านั้นยังไม่พอ เราจำเป็นต้องค้นหาความเป็นไปได้ใหม่ ๆ เพื่อให้ธรรมเนียมศาสนาที่แตกต่างกันสามารถถ่ายทอดไม่เพียงสารแห่งสันติภาพ แต่ยังสามารถใช้สันติภาพเป็นสารด้วย”

5. วัฒนธรรมและศาสนา

มหาวิทยาลัยที่อ้างอิง – Pontifical Saint Thomas University (ฟิลิปปินส์)

มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่สำหรับสร้างศาสนสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรม

ในคำปราศรัยต่อ Roma Tre University (17-02-2017) พระสันตะปาปาฟรานซิส ตรัสว่า “มหาวิทยาลัยยังสามารถเป็นสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนวัฒนธรรมการเผชิญหน้าและต้อนรับสำหรับประชาชนจากธรรมเนียมวัฒนธรรมและศาสนาที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมหนึ่งเข้มแข็งขึ้นได้ด้วยการเปิดใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับวัฒนธรรมอื่น トラバใดที่วัฒนธรรมนั้นตระหนักถึงหลักการและค่านิยมของตนเองอย่างชัดเจนและมีวุฒิภาวะ ข้าพเจ้าจึงสนับสนุนให้บรรดาอาจารย์และนักศึกษารู้สึกว่ามหาวิทยาลัยเป็นสภาพแวดล้อมของการเสวนาอย่างแท้จริง ซึ่งไม่ทำลายหรือเพิ่มความหลากหลาย แต่เปิดทางให้เปรียบเทียบอย่างสร้างสรรค์ เราได้รับเรียกให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของผู้อื่น เอาชนะการประจัญให้مينเฉยและกลัว จงอย่ากลัวการพบกัน การเสวนา การอภิปราย”

พระสันตะปาปาตรัสกับผู้เข้าร่วมการประชุมที่สนับสนุนโดย Pontifical Institute for Arabic and Islamic Studies (24-01-2015) ว่า “วัฒนธรรมและการศึกษาไม่ได้มีความสำคัญเป็นรองกระบวนการแท้ในการเข้าถึงผู้อื่น ซึ่งเคารพชีวิตของเขา บุรณภาพทางกายภาพของเขา ศักดิ์ศรีและสิทธิของเขาที่ได้รับจากศักดิ์ศรีนั้น ชื่อเสียงของเขา ทรัพย์สินของเขา อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของเขา ความคิด และการเลือกทางการเมืองของเขา”

บทที่ 8 ของสมณสาสน์ *Fratelli tutti* กล่าวโดยเฉพาะถึงศาสนาที่รับใช้ภราดรภาพในโลก “ศาสนาต่าง ๆ ที่เคารพตัวบุคคลว่าเป็นสิ่งสร้างอย่างหนึ่งที่ได้รับเรียกให้เป็นบุตรคนหนึ่งของพระเจ้า มีส่วนสำคัญในการช่วยสร้างภราดรภาพและปกป้องความยุติธรรมในสังคม” (no. 271) ศาสนาเหล่านี้จึงมีสิทธิจะเข้าร่วมในการอภิปรายสาธารณะ “เป็นเรื่องที่ผิด เมื่อเสียงที่เราได้ยินในการอภิปรายสาธารณะมีแต่เสียงของผู้มีอำนาจและ ‘ผู้เชี่ยวชาญ’ จำเป็นต้องสร้างโอกาสสำหรับการไตร่ตรองที่เกิดจากธรรมเนียมศาสนาต่าง ๆ ที่เป็นคลังเก็บประสบการณ์และภูมิปัญญาที่สั่งสมมานานหลายศตวรรษ” (no. 275)

มหาวิทยาลัยประสานงาน

LUMSA University

LUMSA University ร่วมกับคณะกรรมการข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา จะรับหน้าที่เป็นผู้ประสานงานของมหาวิทยาลัยห้าแห่งในความรับผิดชอบ โดยติดตามตรวจสอบโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะวางแผนร่วมกับมหาวิทยาลัยที่เป็นพันธมิตร

ผลของงานวิจัยนี้จะรวบรวมและเผยแพร่ในเว็บไซต์ของสมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิก คือ www.educationglobalcompact.org

การสร้างเครือข่าย...

- ความต้องการความร่วมมือในพันธสัญญาด้านการศึกษาในวงกว้างทำให้เกิดการเดินทางตามแนวทางของคำมั่นเจ็ดประการ และประเด็นสำคัญห้าข้อสำหรับการวิจัย เพื่อฝึกอบรมบุคคลให้มีคุณภาพะ สามารถเอาชนะการแบ่งแยกและการต่อต้าน และสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เพื่อให้มนุษยชาติมีภาพลักษณ์มากขึ้น
- การเดินทางนี้เสนอโอกาสในการให้กำเนิดโครงการใหม่ที่สร้างสรรค์ด้านการศึกษา ซึ่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่วัฒนธรรมท้องถิ่น สร้างสะพานเชื่อมคนต่างรุ่น และดูแลชายขอบด้านสิ่งแวดล้อมและการดำรงอยู่ของมนุษย์ (environmental and existential peripheries)
- เพื่อสนับสนุนการเดินทางนี้ เราขอเชิญท่านให้แบ่งปันโครงการและความสำเร็จของท่านผ่านเครือข่ายสื่อสารและความร่วมมือ

และ...รับประสบการณ์จากการแบ่งปัน

ประสบการณ์และผลที่ได้รับสามารถนำมาแบ่งปันได้ในเครือข่ายหนึ่งกับสถาบัน/องค์กรอื่น ๆ และส่งให้แก่คณะกรรมการข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา ของสภาพระสังฆราชของท่าน และส่งให้แก่ LUMSA University ที่ eis.ricerca@lumsa.it

	ตราสัญลักษณ์สำหรับข้อตกลงนี้ สี: สีเขียว หมายถึงธรรมชาติ การเติบโต การฟื้นฟู แต่ยังหมายถึงความหวัง และโอกาสที่จะ “หวาน” ความฝันในการประกาศพระวาจา สีฟ้า หมายถึงมิติจิตวิญญาณของเรา และสิ่งที่เราต้องการช่วยให้ทำได้สำเร็จ คือ สันติภาพ สีทอง หมายถึงแสงสว่าง สัจจะดีสิทธิ์ เพราะทุกข้อตกลง การเป็นพันธมิตรทุกครั้งเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ ย่อมมีบางสิ่งที่ดีสิทธิ์รวมอยู่ด้วย รูปร่าง: โลกที่มีรูปร่างของมนุษย์โอบอุ้มอยู่อย่างทะนุถนอม เพราะต้องการคุ้มครองและปกป้องโลก เส้นวงกลมเป็นสัญลักษณ์ของจักรวาล คือ พระเจ้า ผู้ทรงเป็นจุดเริ่มต้นและจุดจบของทุกสิ่ง

ท่านสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา ได้จาก

www.educationglobalcompact.org / info@educationglobalcompact.org

ภาคผนวก 1

สารวิทัศน์จากพระสันตะปาปาฟรานซิส เรื่องข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา (15-10-2020)

พี่น้องที่รักทั้งหลาย

เมื่อข้าพเจ้าเชิญท่านให้เริ่มต้นกระบวนการเตรียมความพร้อม การปรึกษาหารือ และการวางแผนสำหรับข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา เราไม่อาจคาดคิดว่าจะเกิดสถานการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างนั้น วิกฤติการณ์จากโรคโควิดได้เร่งเร้าและขยายปัญหาและความต้องการมากมายที่เราเคยระบุแล้ว และทำให้เราค้นพบปัญหาและความต้องการอื่น ๆ อีกมากเช่นกัน บัดนี้ นอกจากความกังวลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ยังมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้นด้วย ระบบการศึกษาทั่วโลกรับรู้ถึงผลกระทบจากโรคระบาดใหญ่นี้ในทุกระดับ

มีความพยายามทั่วทุกหนแห่งที่จะตอบสนองอย่างรวดเร็วผ่านแพลตฟอร์มการศึกษาแบบออนไลน์ และทำให้มองเห็นความไม่เสมอภาคอย่างชัดเจนในโอกาสด้านการศึกษาและเทคโนโลยี แต่ความพยายามเหล่านี้ทำให้เราตระหนักด้วยว่า เนื่องจากการปิดพื้นที่ และความขัดสนอื่น ๆ อีกมากมายที่มีอยู่แล้ว เด็กและวัยรุ่นจำนวนมากตามไม่ทันกระบวนการศึกษาตามธรรมชาติ สถิติที่ได้รับเมื่อไม่นานมานี้จากหน่วยงานสากลทำให้บางคนออกมาพูด อาจจะพูดอย่างรีบร้อนเกินไปถึง “ภัยพิบัติด้านการศึกษา” เพราะเด็กประมาณสิบล้านคนถูกบีบให้ออกจากโรงเรียน อันเป็นผลมาจากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดจากโคโรนาไวรัส ซึ่งทำให้ช่องว่างที่น่าวิตกอยู่แล้วขยายกว้างขึ้นอีก (เพราะมีเด็กวัยเรียนมากกว่า 250 ล้านคน ถูกกั้นออกจากกิจกรรมการศึกษาทั้งหมด)

เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่น่าตกใจนี้ เรารู้ว่ามาตรการดูแลสุขภาพที่จำเป็นจะไม่เพียงพอเว้นแต่จะดำเนินควบคู่ไปกับแบบแผนวัฒนธรรมใหม่ เราตระหนักมากขึ้นถึงความจำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาของเรา เพื่อให้มั่นใจได้ว่าศักดิ์ศรีของบุคคลจะได้รับความเคารพและปกป้อง การพัฒนาควรเริ่มต้นจากโอกาสที่การพึ่งพาอาศัยกันของคนทั้งโลกเสนอให้แก่ชุมชนและชนชาติต่าง ๆ เพื่อให้ดูแลบ้านของเราทุกคนและส่งเสริมสันติภาพ เราไม่อาจลดหรือจำกัดขอบเขตของวิกฤตรอบด้านที่เรากำลังพบเจออยู่นี้ให้อยู่ภายในภาคส่วนหนึ่งใดได้ แต่กระทบกับทุกสิ่งทุกอย่าง โรคระบาดใหญ่นี้ชักนำให้เราตระหนักว่าวิกฤติที่แท้จริงคือวิธีที่เราเข้าใจความเป็นจริง และความสัมพันธ์ของเรากับกันและกัน

เห็นได้ชัดว่าทางออกแบบง่าย ๆ เกินไป หรือความปรารถนาโดยไม่คำนึงถึงเหตุผล ไม่อาจช่วยได้ในกรณีนี้ เราทราบว่าการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง การให้ความรู้คือ

การยอมเสี่ยงและเสนอความหวังให้แก่ปัจจุบัน ซึ่งสามารถทำลายนิยัตินิยมและชะตานิยม ที่ความเห็นแก่ตัวของคนที่แข็งแรง การคล้อยตามของคนที่อ่อนแอ และอุดมการณ์ของคนที่ฝันใน สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ จะทำให้เราเชื่อว่าเป็นทางเดียวที่จะก้าวไปข้างหน้าได้

การให้ความรู้เป็นการแสดงความหวังเสมอไป เป็นการกระทำที่เรียกร้องความร่วมมือที่จะ เปลี่ยนความเมินเฉยที่แห้งแล้งและทำให้เราไม่กล้าทำอะไรเลย ให้กลายเป็นวิธีคิดอีกแบบหนึ่งที่ ยอมรับว่าเราต้องพึ่งพาอาศัยกัน ถ้าระบบการศึกษาของเราแสดงให้เห็นแต่ความคิดว่าต้องแทนที่ และทำซ้ำ และไม่สามารถเปิดขอบฟ้าใหม่ ซึ่งความเอื้อเฟื้อ ความเป็นหนึ่งเดียวกันของคนต่างรุ่น และคุณค่าของอุทรภาพ สามารถให้กำเนิดวัฒนธรรมใหม่ได้ สถานการณ์นี้จะไม่แสดงให้เห็นหรือ ว่าเรากำลังไม่ฉวยโอกาสที่ช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์นี้กำลังเสนอแก่เรา?

เรายังรู้ด้วยว่าเส้นทางชีวิตต้องการความหวังที่มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเป็นพื้นฐาน การเปลี่ยนแปลงทุกครั้งต้องพึ่งกระบวนการการศึกษา เพื่อสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ ที่สามารถ ตอบสนองต่อความท้าทายและปัญหาของโลกปัจจุบัน ทำให้เข้าใจและหาทางออกสำหรับความ ต้องการต่าง ๆ ของคนทุกรุ่น และด้วยวิธีนี้ จึงมีส่วนช่วยให้นุชนชาติเจริญรุ่งเรืองทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต

เราถือว่าการศึกษาเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิผลที่สุดที่จะทำให้โลกของเราและ ประวัติศาสตร์มีมนุษยธรรมมากขึ้น เหนืออื่นใด การศึกษาเป็นเรื่องของความรักและความ รับผิดชอบที่คนรุ่นหนึ่งส่งต่อให้แก่คนอีกรุ่นหนึ่ง

ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นยาต้านพิษตามธรรมชาติของวัฒนธรรมปัจเจกชนนิยม ซึ่งบางครั้ง เสื่อมถอยลงจนกลายเป็นลัทธิบูชาตนเองและความเมินเฉย อนาคตของเราไม่อาจเป็นอนาคตที่มีแต่ การแบ่งแยก ความแค้นเคืองทางความคิด จินตนาการ ความใส่ใจ การเสวนา และความเข้าใจกัน และกัน นั่นไม่อาจเป็นอนาคตของเรา

วันนี้ มีความจำเป็นต้องรื้อฟื้นความมุ่งมั่นเพื่อการศึกษาที่ดั่งสังคมทุกระดับเข้ามามี ส่วนร่วม ขอให้เราฟังเสียงเรียกร้องของเยาวชน ซึ่งเปิดตาเราให้เห็นทั้งความจำเป็นเร่งด่วน และ โอกาสอันน่าตื่นเต้นที่จะมีการศึกษาที่ฟื้นฟูใหม่ ซึ่งไม่พยายามทำเป็นไม่รู้เห็น และดังนั้นจึง ส่งเสริมความอยู่ดีศรีธรรมที่ร้ายแรงทางสังคม การละเมิดสิทธิ ความยากจนในรูปแบบที่น่ากลัว และ การทำให้ชีวิตมนุษย์สูญเปล่า

สิ่งที่จำเป็นคือกระบวนการเชิงบูรณาการที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ความเหงาและความไม่แน่ใจเกี่ยวกับอนาคตที่มีผลต่อคนหนุ่มสาว และทำให้เกิดความหดหู่ การเสพติด ความก้าวร้าว การแสดงความเกลียดชังด้วยวาจาและการกลั่นแกล้ง กระบวนการนี้นำมาซึ่งการเดินทางร่วมกันโดยไม่เป็นเหยื่อต่อความทุกข์ทรมานจากความรุนแรง การกระทำทารุณต่อผู้เยาว์ ปรากฎการณ์ของการสมรสในวัยเด็กและทหารเด็ก และการขายเด็กเป็นทาส โดยยังไม่ต้องพูดถึง “ความทุกข์ทรมาน” ที่โลกของเราต้องทนรับอันเป็นผลมาจากการแสวงหาประโยชน์อย่างขาดสติและโหดร้าย ซึ่งนำไปสู่วิกฤตร้ายแรงด้านสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศ

ณ จุดหนึ่งในประวัติศาสตร์ เราจำเป็นต้องตัดสินใจครั้งสำคัญที่จะกำหนดไม่เพียงวิถีชีวิตของเรา แต่เหนืออื่นใด ยังกำหนดท่าทีของเราเมื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่คาดหมายในอนาคตท่ามกลางวิกฤติด้านสุขภาพในปัจจุบัน – และความยากจนและความสับสนที่เป็นผลตามมา – เราเชื่อว่าถึงเวลาแล้วที่จะเข้าร่วมในข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษาเพื่อและร่วมกับคนรุ่นต่อไปในอนาคต สถานการณ์นี้เรียกร้องความมุ่งมั่นในส่วนของการครอบครัวยุวมชน โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถาบัน ศาสนา รัฐบาล และครอบครัวมนุษย ในการอบรมชายและหญิงให้มีวุฒิภาวะ

ในปัจจุบัน เราได้รับเรียกให้กล้าพูดทุกสิ่งทุกอย่างที่จำเป็น เพื่อละทิ้งแนวทางอันสิ้นเชิงสำหรับการศึกษา และทางลัดมากมายที่เกี่ยวข้องกับคุณประโยชน์ ผลการสอบ (ตามมาตรฐาน) การใช้งาน และระบบราชการ ซึ่งสร้างความสับสนให้แก่การศึกษาด้วยคำสั่ง และลงท้ายด้วยการทำลายวัฒนธรรมของเรา แต่เราควรตั้งเป้าหมายไปที่การถ่ายทอดวัฒนธรรมเชิงบูรณาการ แบบมีส่วนร่วม และมีหลากหลายด้าน เราต้องกล้าที่จะเริ่มต้นกระบวนการที่พยายามเอาชนะการแบ่งแยกและความขัดแย้งที่เราทุกคนนำติดตัวมาด้วย เราจำเป็นต้องกล้าที่จะรื้อฟื้นโครงสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้มนุษยชาติสามารถพูดภาษากราดกรภาพได้ คุณค่าของแนวทางปฏิบัติด้านการศึกษาของเราจะวัดได้ไม่เพียงด้วยผลสอบมาตรฐาน แต่ด้วยความสามารถส่งผลกระทบต่อหัวใจของสังคม และช่วยให้ออกแบบวัฒนธรรมใหม่ โลกที่แตกต่างเกิดขึ้นได้ และเราได้รับเรียกให้เรียนรู้ว่าจะสร้างโลกนั้นขึ้นมาอย่างไร ซึ่งเกี่ยวข้องกับทุกด้านของความเป็นมนุษย์ของเรา ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและในชุมชนของเรา

เราขอความช่วยเหลือโดยเฉพาะจากชายและหญิงที่ทำงานด้านวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และกีฬา ศิลปิน และผู้มีอาชีพสื่อ ในทุกส่วนของโลก ให้ร่วมสนับสนุนข้อตกลงนี้ และส่งเสริมด้วยคำยืนยันและความพยายามของพวกเขา ค่านิยมในการดูแลผู้อื่น สันติภาพ ความยุติธรรม ความดี ความงาม การยอมรับ และกราดกรภาพ “เราไม่ควรคาดหวังทุกสิ่งทุกอย่างจากบุคคลที่ปกครองเรา เพราะนั่นเป็นความคิดแบบเด็กๆ เรามีพื้นที่ที่จำเป็นเพื่อให้เราาร่วมกันรับผิดชอบใน

การสร้างและเริ่มต้นกระบวนการใหม่และความเปลี่ยนแปลง ขอให้เราแสดงบทบาทของเราในการฟื้นฟูและสนับสนุนสังคมที่กำลังเดือดร้อนของเรา วันนี้ เรามีโอกาสอันดียิ่งที่จะแสดงความเป็นพี่น้องที่มีอยู่ในตัวเราแต่กำเนิด ที่จะเป็ชชาวสะมาเรียใจดี ผู้แบกรับความเจ็บปวดจากปัญหาของผู้อื่น แทนที่จะปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังและความไม่พอใจมากขึ้น” (Fratelli Tutti, 77) การทำเช่นนี้ต้องพึ่งกระบวนการที่ประกอบด้วยหลายฝ่ายและหลายด้าน ซึ่งเราทุกคนสามารถทำงานเพื่อเสนอคำตอบที่มีความหมาย ซึ่งนำความหลากหลายและวิธีการมารวมกันอย่างกลมกลืน เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนรวม ความสามารถสร้างความปรองดองคือสิ่งที่จำเป็นในวันนี้

เพื่อเหตุผลเหล่านี้ เราจึงให้คำมั่นเป็นส่วนตัวและร่วมกัน ดังต่อไปนี้

- **หนึ่ง** ให้มนุษย์ พร้อมทั้งคุณค่าและศักดิ์ศรีของเขา เป็นศูนย์กลางของทุกโครงการการศึกษา ทั้งการศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อสนับสนุนลักษณะเฉพาะตัว ความงามและความพิเศษของเขา และความสามารถของเขาในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นและกับโลกรอบตัวเขา ขณะเดียวกันก็สอนเขาให้ต่อต้านวิถีชีวิตที่สนับสนุนการระบาดของวัฒนธรรมทิ้งขว้าง
- **สอง** พึงเสียงของเด็ก ๆ และเยาวชน ผู้ที่เราส่งต่อค่านิยมและความรู้ให้แก่เขา เพื่อร่วมกันสร้างอนาคตที่มีความยุติธรรม สันติภาพ และชีวิตที่มีศักดิ์ศรีสำหรับทุกคน
- **สาม** สนับสนุนให้เด็กหญิงและสตรีสาว มีส่วนร่วมในการศึกษา
- **สี่** ให้ถือว่าครอบครัวเป็นสถานที่แรกและสำคัญสำหรับการศึกษา
- **ห้า** ให้ความรู้ และเรียนรู้ เกี่ยวกับความจำเป็นต้องได้รับการยอมรับ และโดยเฉพาะการเปิดใจต้อนรับบุคคลที่เปราะบางที่สุด และบุคคลตามชายขอบสังคม
- **หก** ตั้งใจค้นหาวิธีใหม่ ๆ ในการเข้าใจเศรษฐกิจ การเมือง การเติบโต และความก้าวหน้า ที่สามารถรับใช้มนุษย์ และครอบครัวมนุษย์ได้อย่างแท้จริง ภายในบริบทของนิเวศวิทยาเชิงบูรณาการ
- **เจ็ด** ปกป้องและพัฒนาโลก ซึ่งเป็นบ้านของเราทุกคน ปกป้องโลกจากการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และเลือกดำเนินชีวิตอย่างมีสติ โดยใช้พลังงานหมุนเวียน และเคารพสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมของมนุษย์ ตามหลักการกระจายอำนาจ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และเศรษฐกิจหมุนเวียน

สุดท้ายนี้ พี่น้องที่รักทั้งหลาย เราต้องการให้คำมั่นอย่างกล้าหาญว่าจะพัฒนาแผนการศึกษาภายในประเทศของเราแต่ละคน จะลงทุนด้วยแรงกายแรงใจ และเริ่มต้นกระบวนการที่สร้างสรรค์และสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ โดยร่วมมือกับประชาสังคม ในการนี้ จุดอ้างอิงของเราควรเป็นคำสอนด้านสังคมที่เสนอรากฐานที่มั่นคงและแหล่งกำเนิดสำคัญสำหรับวิเคราะห์แยกแยะเส้นทางที่จะเลือกเดินในสถานการณ์ฉุกเฉินปัจจุบัน โดยได้รับแรงบันดาลใจจากพระวาจาของพระเจ้าที่ทรงเผยแสดง และมนุษยนิยมตามหลักคริสตศาสนา

เป้าหมายของการลงทุนให้แก่การศึกษานี้ ซึ่งมีเครือข่ายความสัมพันธ์ที่เมตตากรุณาและเปิดกว้างเป็นรากฐาน คือการจัดการให้มั่นใจได้ว่าทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับศักดิ์ศรีของบุคคลและกระแสนิยมของเราทุกคนไปสู่กราฟภาพ ถึงเวลาที่เราจะมองอนาคตด้วยความกล้าหาญและความหวัง ขอให้เราได้รับกำลังใจจากความเชื่อว่าการศึกษามีเมล็ดพันธุ์แห่งความหวัง คือ ความหวังในสันติภาพและความยุติธรรม ความหวังในความงามและความดี ความหวังในความปรองดองทางสังคม

พี่น้องทั้งหลาย ขอให้เราย้ำเตือนว่าความเปลี่ยนแปลงอันยิ่งใหญ่จะไม่เกิดขึ้นจากโต๊ะทำงานหรือในสำนักงาน เปล่าเลย มี “สถาปัตยกรรม” ในการสร้างสันติภาพ ซึ่งแต่ละสถาบันและปัจเจกบุคคลในสังคมมีส่วนส่งเสริม โดยแต่ละคนส่งเสริมตามสาขาความเชี่ยวชาญของตน โดยไม่ละเว้นผู้ใด (เทียบ Fratelli Tutti, 231) ด้วยวิธีนี้ เราทุกคนต้องก้าวไปข้างหน้าด้วยกัน แต่ละคนก้าวไปอย่างที่เราเป็น แต่มองไปข้างหน้าเสมอ ไปสู่การสร้างอารยธรรมแห่งความปรองดองและเอกภาพ ซึ่งไม่มีที่ว่างสำหรับโรคร้ายแรงที่ร้ายแรงของวัฒนธรรมทิ้งขว้าง ขอขอบคุณ

ภาคผนวก 2

Instrumentum Laboris

สารบัญ

1. โครงการ

1. บทนำ
2. ข้อตกลง: ใช้การยอมรับผู้อื่นเป็นรากฐาน
3. กราตรภาพดั้งเดิม

2. บริบท

1. การสลายความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างคนต่างรุ่น
2. ยุคสมัยของการศึกษาและเทคโนโลยี
3. ให้ความรู้ในการตั้งคำถาม
4. การสร้างอัตลักษณ์ของเราขึ้นมาใหม่
5. วิกฤติด้านสภาพแวดล้อมเป็นวิกฤติเชิงสัมพันธ์

3. วิสัยทัศน์

1. เอกภาพในความแตกต่าง: ความคิดแบบใหม่
2. ความสัมพันธ์ที่ศูนย์กลาง
3. โลกเปลี่ยนได้

4. พันธกิจ

1. การศึกษาและสังคม
2. มอบสิ่งดีที่สุดในวันนี้เพื่อวันพรุ่งนี้
3. ให้ความรู้เพื่อรับใช้ การให้ความรู้คือการรับใช้

หัวข้อที่แนะนำสำหรับไตร่ตรองเพิ่มเติม

1. โครงการ

1. บทนำ

เมื่อวันที่ 12 กันยายน ค.ศ. 2019 ด้วยสารสำหรับการเริ่มต้นข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา (*Message for the Launch of the Global Compact on Education*) พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเรียกผู้แทนจากทั่วโลกมาพบกันที่กรุงโรม เพื่อลงนามในคำปฏิญญาร่วมกันว่าจะจัดทำข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา การริเริ่มนี้ไม่ใช่ความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน แต่เป็นการเปลี่ยนวิสัยทัศน์และความคิดที่พระสันตะปาปาทรงระบุหลายครั้งในสุนทรพจน์ของพระองค์ให้กลายเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ข้อเสนอนี้ยังสอดคล้องกับคำสั่งสอนของพระสันตะปาปา ซึ่งระบุอย่างชัดเจนในสมณสาสน์เตือนใจ *Evangelii Gaudium* และในสมณสาสน์ *Laudato Si* ซึ่งเป็นสองบทความที่ได้รับแรงบันดาลใจจากแนวทางของสภาสังคายนา และหลังสภาสังคายนา

ในสมณสาสน์เตือนใจ *Evangelii Gaudium* พระสันตะปาปาทรงเชิญทั้งพระศาสนจักรให้ปฏิบัติพันธกิจที่ “ออกไปภายนอก (outgoing)” และให้เป็นรูปแบบที่ใช้สำหรับทุกกิจกรรม พระองค์ทรงส่งคำเชิญนี้ถึงประชากรทุกคนของพระเจ้า ให้เขาประกาศอย่างเปิดเผยแก่ “ทุกสถานที่ในทุกโอกาส โดยไม่ลังเล ไม่ฝืนใจ หรือกลัว” เป็นคำประกาศซึ่ง “ไม่ยกเว้นผู้ใด” (EG 23) พระศาสนจักรที่ออกไปภายนอกนี้คือชุมชนที่กล้าได้กล้าเสีย (“*primerear*”) ซึ่งมีอิทธิพลต่อทุกกระบวนการในชีวิตส่วนตัวและชีวิตสังคมของเรา หลังจากได้วิเคราะห์ปัญหาของโลก และวัฒนธรรมร่วมสมัยของเราตามแนวคิดเหล่านี้แล้ว พระสันตะปาปาทรงเขียนว่า “เรารู้ถึงความท้าทายในการค้นหาและแบ่งปัน ‘พลังลึกลับ (mystique)’ ของการดำรงชีพร่วมกัน คบหาสมาคม และพบปะกัน การยอมรับและสนับสนุนกันและกัน การก้าวเข้าสู่กระแสน้ำขึ้นนี้ ซึ่งแม้จะวุ่นวาย แต่สามารถกลายเป็นประสบการณ์แห่งภราดรภาพที่แท้จริงได้ เป็นขบวนผู้เดินทางแห่งความสามัคคีได้...” (EG 87)

ในคำเชิญให้ดูแลความเปราะบางของประชาชนและโลกที่เราอาศัยอยู่ – ซึ่งไม่ใช่คำเชิญสำหรับคริสตชนเท่านั้น แต่รวมถึงชายและหญิงทุกคนในโลกนี้ – การศึกษาและการพัฒนาคน (formation) กลายเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกๆ เพราะจะช่วยให้แต่ละบุคคลกลายเป็นผู้มีบทบาทสำคัญโดยตรง และเป็นผู้สร้างสันติภาพ และประโยชน์ส่วนรวม

ในสมณสาสน์ *Laudato Si* พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเตือนใจเราว่า “การศึกษาจะไม่เพียงพอและขาดประสิทธิภาพ เว้นแต่เราจะพยายามส่งเสริมวิธีคิดแบบใหม่เกี่ยวกับมนุษย์ ชีวิต สังคม และความสัมพันธ์ของเรากับธรรมชาติ” (ข้อ 215) มีความจำเป็นเร่งด่วนในปัจจุบันมากยิ่งขึ้นกว่ายุคสมัยใดในอดีต - ในบริบทที่แตกแยกเพราะความขัดแย้งทางสังคม และสถานะที่ขาดวิสัยทัศน์ร่วมกัน - ที่จะต้องเปลี่ยนแปลง - โดยอาศัยการศึกษาแบบบูรณาการและการเรียนรวม (integral and inclusive education) ซึ่งสามารถรับฟังอย่างอดทน และเข้าร่วมในการเสวนาอย่างสร้างสรรค์ - ซึ่งจะทำให้เอกภาพชนะความขัดแย้ง พระสันตะปาปาทรงเสนอเหตุผลว่า เพื่อจุดประสงค์นี้ จึงควรเริ่มต้นกระบวนการแบ่งปันและเปลี่ยนแปลง โดยใช้การริเริ่มทั้งหมดที่จำเป็น เพื่อช่วยให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตสามารถสร้างอนาคตที่มีความหวังและสันติภาพ

จากเอกสารสำคัญสองฉบับนี้ ร่วมกับเหตุการณ์เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ. 2020 ซึ่งอุทิสให้แก่วัตถุประสงค์ว่าด้วยการศึกษา พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงต้องการเตือนเราให้คิดว่า “การเปลี่ยนทุกอย่าง เช่นเดียวกับการเปลี่ยนศักราชใหม่ที่เรากำลังประสบอยู่นี้ ต้องมีกระบวนการศึกษาและการสร้าง “หมู่บ้านการศึกษา (a village of education)” ที่สามารถสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่ไม่มีข้อผูกมัด (network of open and human relationships) “หมู่บ้าน” นั้นควรให้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง ลงทุนอย่างสร้างสรรค์และรับผิดชอบในโครงการระยะยาว เพื่อฝึกอบรมบุคคลที่สมัครใจเสนอตนเองรับใช้ชุมชน ดังนั้น สิ่งที่สำคัญคือวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาที่สามารถครอบคลุมประสบการณ์ชีวิตและกระบวนการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง เพื่อช่วยให้เยาวชน ทั้งปัจเจกบุคคลและที่เป็นกลุ่มก้อน พัฒนาบุคลิกภาพของตน การศึกษาไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่แต่ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย แต่จะมั่นใจได้ด้วยการเสริมกำลังและสนับสนุนให้ครอบครัวมีสิทธิเป็นอันดับแรกในการให้ความรู้ และสิทธิของพระศาสนจักรต่าง ๆ รวมทั้งสิทธิของชุมชนสังคม ที่จะสนับสนุนและช่วยเหลือครอบครัวในการเลี้ยงดูบุตรของเขา” (การเข้าเฝ้าของคณะทูตานุทูต ซึ่งได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการให้ประจำอยู่ที่สันตะสำนัก เพื่อถวายพรเนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่วันที่ 9 มกราคม ค.ศ. 2020)

2. ข้อตกลง: ใช้การยอมรับผู้อื่นเป็นรากฐาน

ด้วยสารนี้ พระสันตะปาปาทรงขอให้เราาร่วมรับผิดชอบในข้อตกลงว่าด้วยการศึกษา พระองค์ไม่ทรงเสนอให้ดำเนินการใดด้านการศึกษา และไม่ทรงเชิญชวนให้เราพัฒนาโครงการหนึ่งขึ้นมา แต่ทรงมุ่งเน้นที่ข้อตกลง หรือพันธสัญญาว่าด้วยการศึกษา (educational covenant) โดยเฉพาะ การเลือกใช้นี้เผยหลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับวิธีที่พระสันตะปาปาทรงเชิญชวนเราให้ลงมือทำงานนี้ คือ เพื่อให้มีข้อตกลง (compact) จำเป็นต้องมีบุคคลสองคนหรือมากกว่า ที่เลือก

จะร่วมกันรับผิดชอบต่อจุดประสงค์เดียวกัน ข้อตกลงแสดงนัยถึงการเลือกใช้พลังกำลังของเราทำงานเพื่อโครงการเดียวกัน โดยรักษาความแตกต่างของเราไว้ ข้อตกลงแสดงนัยถึงความสามารถมองผู้อื่นที่แตกต่างจากเราว่าเป็นเพื่อนร่วมเดินทาง และไม่ใช่ภัยคุกคามอัตลักษณ์ของเรา และมองเห็น “ภาพลักษณ์ของพระเจ้า” ในตัวเขา (Post-Synodal Apostolic Exhortation *Christus Vivit*, 165)

นอกจากนี้ คำว่า “พันธสัญญา (covenant)” ในธรรมประเพณีของยิว-คริสต์ ยังหมายถึงพันธะที่เกิดจากความรัก ที่สถาปนาขึ้นระหว่างพระเจ้าและประชากรของพระองค์ – ความรักซึ่งในองค์พระเยซูเจ้า ได้ทำลายกำแพงกั้นระหว่างชนชาติต่าง ๆ และสร้างสันติภาพขึ้นใหม่ (เทียบ อฟ 2:14-15) ด้วยหลักการพื้นฐานนี้ พระสันตะปาปาจึงทรงเชิญชวนเราให้มองหาเพื่อนร่วมเดินทางบนเส้นทางแห่งการศึกษา แทนที่จะเสนอโครงการให้ปฏิบัติตาม พระองค์ทรงเชิญชวนเราให้สถาปนาพันธสัญญาท่ามกลางทุกคนที่เห็นคุณค่าของความพิเศษของมนุษย์แต่ละคน ด้วยการสนับสนุนการพัฒนาคนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เราอาจกล่าวได้ว่าความเคารพต่อความหลากหลายเป็นข้อกำหนดประการแรกของพันธสัญญาว่าด้วยการศึกษานี้ หลักการอันดับแรกของข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษาคือการยอมรับลักษณะที่จำเป็นของการมีส่วนร่วมแต่ละครั้งเพื่อจัดการกับเหตุฉุกเฉินด้านการศึกษา ซึ่งเราพบเห็นมาตลอดหลายทศวรรษ ดังที่พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 ทรงยอมรับในจดหมายถึงผู้มีความเชื่อในสังคมมอลตาและกรุงโรม ว่าด้วยงานเร่งด่วนในการให้การศึกษาแก่เยาวชน เมื่อวันที่ 21 มกราคม ค.ศ. 2008 และพระดำรัสของพระองค์ยังเป็นจริงจนถึงทุกวันนี้ “เราทุกคนคำนึงถึงประโยชน์ของบุคคลที่เรารัก โดยเฉพาะลูกหลานของเรา วิญญาณและเยาวชน เราทราบอย่างแท้จริงว่าอนาคตของเมืองของเราขึ้นอยู่กับพวกเขา ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่จะไม่หวั่นไหวการอบรมสั่งสอนคนรุ่นใหม่ ความสามารถของเขาที่จะกำหนดทิศทางให้ชีวิตของเขา และพิเคราะห์แยกแยะความดีจากความชั่ว และสุขภาพของเขา ไม่เพียงแต่สุขภาพทางกาย แต่รวมถึงสุขภาพของศีลธรรมด้วย อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาไม่เคยเป็นงานที่ง่าย และดูเหมือนว่ายากมากขึ้นในปัจจุบัน บิดามารดา ครู พระสงฆ์ และทุกคนที่มีความรับผิดชอบด้านการศึกษาระดับตรง ต่างตระหนักดีในข้อนี้ ดังนั้น จึงมีการพูดถึง ‘สถานการณ์ฉุกเฉินด้านการศึกษา’ ครั้งใหญ่ ซึ่งได้รับการยืนยันจากความล้มเหลวที่เราประสบบ่อยครั้งเกินไป ในความพยายามพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ซึ่งสามารถร่วมมือกับผู้อื่น และทำให้ชีวิตของเขามีความหมายได้”

3. กราตรภาพดั้งเดิม

กราฟิกภาพคือสภาวะทางวัฒนธรรมที่เป็นฐานรองรับและนำทางด้วยกระบวนการทัศน์ของสมณสมัยของพระสันตะปาปาฟรานซิส การรวมกราฟิกเข้าไปในกระบวนการศึกษา ดังที่

พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเสนอในสารของพระองค์ หมายถึงการยอมรับว่าภราดรภาพเป็นมาตรฐานเบื้องต้นด้านมนุษยวิทยา ซึ่งเป็นที่มาของ “ไวยากรณ์” หลักและด้านบวกของความสัมพันธ์ (“grammars” of a relationship) กล่าวคือ การพบปะกัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความเมตตา ความใจกว้าง และยังหมายถึงการเสวนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการพึ่งพาอาศัยกันในรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย

ตั้งแต่แรกเริ่ม ชีวิตมนุษย์เป็นความจริงที่ได้รับมา (a received fact) ซึ่งไม่ได้เกิดจากตัวตนของเราเอง ตรงกันข้าม ชีวิตเป็นสถานะที่อยู่เหนือชายและหญิงทุกคน ดังนั้น จึงไม่ใช่สิ่งที่ผลิตได้ด้วยตนเอง แต่เป็นสิ่งที่ใครคนหนึ่ง “มอบให้ (given)” สำหรับผู้มีความเชื่อ ดังที่กล่าวไว้ในปณิญาอาบุดาบีว่าด้วยภราดรภาพของมนุษย์ (*On Human Fraternity*) นี่หมายถึงการยอมรับกันและกันว่า ต่างก็เป็นบุตรของพระบิดาหนึ่งเดียวกัน ดังนั้นจึงเป็นพี่น้องกัน ซึ่งได้รับเรียกให้แสดงความเมตตากรุณาและปกป้องดูแลกันและกัน (เทียบ ปฐก 4:9) อย่างไรก็ตาม ดังที่พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงต้องการเน้นย้ำตั้งแต่เริ่มต้นอำนาจสั่งสอนของพระองค์ กระแสเรียกให้ดูแลกันฉันพี่น้อง “ไม่ได้เป็นบางสิ่งที่เราคริสตชนต้องทำเท่านั้น แต่ยังเป็นมิติที่สำคัญกว่า ซึ่งเป็นเรื่องของมนุษย์ ที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม” (*พิธีมิสซาเริ่มต้นศาสนบริการอัครสาวกเปโตร, วันที่ 19 มีนาคม ค.ศ. 2013*) เมื่อได้รับชีวิต มนุษยชาติจึงค้นพบตนเองที่รวมเป็นหนึ่งเดียวกันในความผูกพันแห่งภราดรภาพ ซึ่งแสดงออกในรูปของหลักการที่แสดงความเป็นจริงเชิงโครงสร้างของมนุษย์ (structural reality of the human being) (เทียบ *Laudato Si*, ข้อ 220) แม้ว่าเราสามารถเลือกมิตรสหาย หรือเพื่อนร่วมทางบางคนได้ แต่เราไม่สามารถเลือกพี่น้องชายหญิงของเราได้ เพราะเราไม่ใช่ผู้ที่ทำให้เขาเกิดมา เมื่อแสดงภราดรภาพมากขึ้นเท่าใด ภราดรภาพนั้นจะยิ่งไม่ใช่การแสดงว่าเป็นหน้าที่ด้านศีลธรรม แต่เป็นอัตลักษณ์เชิงภาวะวิสัยของมนุษยชาติ และของสิ่งสร้างทั้งหมด

วัฒนธรรมทิ้งขว้าง (throwaway culture) ของวันนี้ฝังรากลึกอยู่ในการปฏิเสธอย่างซ้ำซากว่าภราดรภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญของมนุษยชาติ “หลายสิ่งหลายอย่างต้องเปลี่ยนทิศทาง แต่เหนืออื่นใด เรามนุษย์จำเป็นต้องเปลี่ยน เราขาดความตระหนักรู้ถึงต้นกำเนิดร่วมกันของเรา เราเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน และเราต้องมีอนาคตร่วมกันกับทุกคน” (*Laudato Si*, ข้อ 202) อันที่จริง ในทิศทางนี้เองที่พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงร่างสารฉบับแรกของพระองค์สำหรับวันสันติภาพสากล (*Message for the World Day of Peace*) (1 มกราคม ค.ศ. 2014) ซึ่งตั้งชื่ออย่างเหมาะสมว่า *ภราดรภาพ รากฐาน และเส้นทางสู่สันติภาพ (Fraternity, the Foundation and Pathway to Peace)* วันนี้ จากการสถาปนาหมู่บ้านโลกแห่งการศึกษา (*global village of education*) หลักการนี้ยังเป็นหัวข้อที่น่าสนใจมากขึ้น กลายเป็นเหมือนจุดหมายปลายทางที่แท้จริงของ

กระบวนการการศึกษาทั้งหลายที่ประสบความสำเร็จ ความสมัครใจที่จะเสนอตนเองรับใช้ภราดรภาพเป็นการยืนยันว่าเราบรรลุถึงความเป็นมนุษย์ร่วมกันอย่างสมบูรณ์แล้ว เราถูกสร้างขึ้นมามีใช้เพื่อให้อยู่ “ร่วมกับผู้อื่น” แต่เพื่อให้อยู่ “เพื่อรับใช้ผู้อื่น” ด้วยการพึ่งพากันและกัน เพื่อช่วยให้รอดพ้นและเพิ่มความบริบูรณ์ให้แก่กัน

2. บริบท

1. การสลายความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างคนต่างรุ่น

เมื่อพระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเสนอเหตุการณ์วันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ. 2020 ต่อคณะทูตานุทูตที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นทูตประจำสันตะสำนัก พระองค์ตรัสถึงสิ่งที่เป่าบาดแผลร้ายแรงที่สุดที่เกิดจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของโลกปัจจุบัน ต่อความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานในด้านการศึกษา ว่า “การศึกษาเรียกร้องให้เริ่มต้นการเสวนาอย่างจริงจังและแท้จริงกับเยาวชน เขาเหล่านี้คือผู้ที่ทำให้เราตระหนักได้มากกว่าสิ่งอื่นใดถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างคนต่างรุ่น ซึ่งได้ขาดหายไปอย่างน่าเศร้าใจระหว่างหลายปีที่ผ่านมา อันที่จริง มีแนวโน้มที่คนในหลายภูมิภาคของโลกจะหมกมุ่นกับตนเอง ต้องการปกป้องสิทธิและเอกสิทธิ์ที่ได้มา และมองโลกภายในประสบการณ์แคบ ๆ โดยปฏิบัติต่อผู้สูงอายุอย่างไม่แยแส และไม่ยินดีกับทารกเกิดใหม่อีกต่อไป ประชากรโลกจำนวนมากที่เข้าสู่วัยชรา โดยเฉพาะในโลกตะวันตกเป็นตัวอย่างเชิงสัญลักษณ์ที่น่าเศร้าของสถานการณ์นี้” (การเข้าเฝ้าของคณะทูตานุทูต ซึ่งได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการให้ประจำอยู่ที่สันตะสำนัก เพื่อถวายพรเนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่, วันที่ 9 มกราคม ค.ศ. 2020)

พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเชื่อว่า รากเหง้าท้ายสุดของแนวโน้มไปสู่การแยกตัวและปิดตนเองต่อผู้อื่นนี้ อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงด้านมานุษยวิทยาระดับลึก ซึ่งพระองค์ทรงอธิบายอย่างระมัดระวังในสุนทรพจน์ของพระองค์สำหรับผู้เข้าประชุม General Assembly of the Pontifical Academy for Life เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2017 พระองค์ทรงระบุว่า “ขณะนี้ดูเหมือนว่ามนุษย์พบตนเองอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อพิเศษในประวัติศาสตร์ของตน [...] สรุปได้ว่า ลักษณะเด่นของช่วงเวลานี้คือการระบอบอย่างรวดเร็วของวัฒนธรรมที่หมกมุ่นอยู่กับอำนาจควบคุมของมนุษย์เหนือความเป็นจริง – ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและเผ่าพันธุ์ - บางคนถึงกับพูดถึงการบูชาตนเอง (egolatry) ซึ่งเขาพร้อมจะบูชาทุกสิ่งบนแท่นบูชาของตนเอง แม้แต่ความรักของมนุษย์ที่น่าหวงแหนที่สุด แนวทางเช่นนี้อันตราย เพราะบังคับให้มนุษย์มองกระจกเงาตลอดเวลา จนไม่สามารถถอนสายตาไปจากตนเอง และหันไปมองผู้อื่นและโลกรอบตัวได้”

คงไม่จำเป็นต้องบอกว่า**การบูชาตนเอง**เช่นนี้ทำให้เกิดรอยร้าวที่กระทบอย่างรุนแรงต่อกิจกรรมการศึกษาของเราในทุกระดับ เรากำลังพูดถึงความแตกแยกระหว่างคนต่างรุ่น ระหว่างชนชาติและวัฒนธรรมที่ต่างกัน ระหว่างคนรวยและคนจนในประชากรของเรา โดยคนรวยยิ่งรวยมากขึ้น ในขณะที่คนจนยิ่งจนลง ความแตกแยกระหว่างชายและหญิง ระหว่างเศรษฐกิจและจริยธรรม ระหว่างมนุษยชาติและโลกของเรา

ดังนั้น การศึกษาที่เราต้องการในปัจจุบันจึงต้องสามารถเผชิญหน้ากับ “การบูชาตนเอง” แบบใหม่นี้ และต้องหาคำพูดที่เหมาะสมที่จะตอบความแปลกใหม่และความงามของกระแสเรียกของมนุษย์ต่อผู้อื่นและจุดหมายปลายทางของกระแสเรียกนั้น “ร่วมกัน (Together)” คือคำที่ช่วยให้รอดพ้น และทำให้ทุกสิ่งสำเร็จได้

2. เวลาของการศึกษา และเทคโนโลยี

ดังที่พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 ทรงตั้งข้อสังเกตในสมณสาสน์ *Caritas in Veritate* ของพระองค์ว่า “สังคมเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งเชื่อมต่อโลกทั้งใบเข้าด้วยกัน ทำให้เราเป็นเพื่อนบ้านใกล้เคียงกัน แต่ไม่ทำให้เราเป็นพี่น้องกัน” (ข้อ 19) ในปัจจุบัน การแสดงออกขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งของโลกาภิวัตน์ คือ พัฒนาการของเทคโนโลยีต่าง ๆ และโดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับชีวิตออนไลน์ของประชาชนและสื่อสังคม ซึ่งอาจส่งผลกระทบในระดับลึกยิ่งกว่าต่อวงการการศึกษา การใช้และการบริหารจัดการโลกดิจิทัลเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหามากมายสำหรับกิจกรรมด้านการศึกษาของเรา ดังที่ระบุใน *Laudato Si* แม้ว่าการฝึกอบรมจำเป็นต้องพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงต้องเปลี่ยนแปลง แต่ “ความเร็วของกิจกรรมของมนุษย์แตกต่างจากวิวัฒนาการทางชีวภาพซึ่งเกิดขึ้นอย่างช้าๆ ตามธรรมชาติ” (ข้อ 18)

คนรุ่นใหม่ถูกบีบบังคับให้ดำเนินชีวิตท่ามกลางความขัดแย้งนี้อย่างที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อนจนกระทั่งวันนี้ เพราะเวลาของการเรียนรู้และวุฒิภาวะนั้นห่างไกลมากจากเวลาของอินเทอร์เน็ต บ่อยครั้งจึงทำให้เกิดความรู้สึกคับข้องใจอย่างรุนแรง และทำให้มีความเคารพตนเองและความรู้จักตนเองในระดับต่ำ กล่าวคือ ทำไมฉันจึงได้สิ่งที่ต้องการเพียงด้วยการกด “คลิก” แต่ฉันไม่สามารถเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างรวดเร็วแบบเดียวกัน เพราะผู้ใหญ่สามารถตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญและรับผิดชอบได้?

ดังนั้น อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมจึงกำลังเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์อย่างถึงรากถึงโคน รวมทั้งความปรารถนาของแต่ละบุคคล และการพัฒนาอัตลักษณ์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ

ความสามารถต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น ความจำ ความคิดสร้างสรรค์ หรือความสามารถเพ่งความสนใจ และการทบทวนความคิดของตน

เราไม่ต้องการมองข้ามความจริงว่าเว็บเสนอโอกาสอันยิ่งใหญ่ให้เราสร้างอนาคต แต่เราต้องไม่ประเมินความไม่แน่นอนของอินเทอร์เน็ตต่ำเกินไป ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงขีดจำกัดและโอกาสที่มีอยู่ในอินเทอร์เน็ต กล่าวคือ เทคโนโลยี “พิสูจน์แล้วว่าไม่สามารถมองเห็นเครือข่ายความเกี่ยวข้องอันเรื้อรังลับระหว่างสิ่งของ ดังนั้น บางครั้งจึงแก้ปัญหาหนึ่งได้ แต่สร้างปัญหาอื่น ๆ ตามมา” (*Laudato Si*, ข้อ 20) ในขณะเดียวกัน ด้วยการกรองความเป็นจริงบางประเภท โลกเสมือนจริงทำให้เราเข้าถึงทุกมุมโลกได้ แต่ขณะเดียวกันก็มีส่วนทำให้ “ความไม่แยแสแพร่กระจายไปทั่วโลก” ซึ่งทำให้เราชินชากับความทุกข์ยากของผู้อื่น และขังตนเองไว้ภายใน” (*สารสำหรับวันสันติภาพสากล*, วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2014)

เมื่อเผชิญกับศักยภาพและความเสี่ยงอันยิ่งใหญ่ที่มีอยู่ในอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ทำให้เราไม่อาจเพียงแต่ประณามตลอดเวลาหรือประกาศว่าอินเทอร์เน็ตไม่ผิด สิ่งที่ต้องทำคือสิ่งที่พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเตือนเราเสมอ คือ *การพิเคราะห์แยกแยะ* และยิ่งกว่านั้น เราต้องการคนที่สามารถถ่ายทอดทัศนคตินี้ให้แก่คนรุ่นต่อ ๆ ไปในอนาคต การศึกษาประเภทที่เราต้องการในวันนี้ ไม่เพียงไม่กลัวความซับซ้อนของความเป็นจริง แต่ต้องพยายามช่วยผู้ได้รับการศึกษานั้นให้อยู่กับความซับซ้อนนี้ และทำให้ “เหมาะสมกับมนุษย์” ด้วยความตระหนักว่าเครื่องมือทุกอย่างขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้ที่ใช้เครื่องมือ นั้น

3. ให้ความรู้ในการตั้งคำถาม

“การแยกส่วนของจิตใจ (Psychological disaggregation)” ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการแพร่กระจายของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่กล่าวถึงก่อนหน้านี้ เป็นสิ่งที่พระสันตะปาปาตรัสถึงใน *สารสำหรับการเริ่มต้นข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา* ว่าเป็นหนึ่งในปัญหาด้านการศึกษาที่เร่งด่วนที่สุด ในปัจจุบัน มีสิ่งกระตุ้นที่รวดเร็วและมากมายที่ดึงดูดความสนใจของเรา ซึ่งทำให้ยากที่จะเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตในความเจียม และนี่คือความจริงโดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน เวลาและพื้นที่ซึ่งเยาวชนต้องการ เพื่อให้คุ้นเคยกับความปรารถนาและความกลัวของเขา กลับเต็มไปด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดึงดูดใจและต่อเนื่อง ซึ่งล่อใจเขา และอัดเต็มทุกช่วงเวลาของวันของเขา ยิ่งกว่านั้น ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวหล่อเลี้ยงความสามารถใช้เหตุผลในด้านคิดคำนวณ ความสามารถใช้เหตุผลเป็นเครื่องมือ และการใช้หลักเหตุผลเชิงวิชาการ (การใช้เหตุผลถามว่า “อย่างไร”) และไม่ใช่เหตุผลในแบบที่ตอบสนองต่อความหมายอันลึกซึ้งของสิ่งของและชีวิต (การใช้เหตุผลถามว่า “ทำไม”)

ท่ามกลางสิ่งเร้ามากมายอย่างไม่น่าเชื่อนี้ อาจกล่าวได้ว่า เราพบความขาดแคลนปัจจัยภายใน (*dearth of interiority*) พบว่ายากมากขึ้นที่จะหยุดพัก ไตร่ตรอง ฟังตนเองและฟังกันและกัน ความหลากหลายและความรวดเร็วของสิ่งเร้าดิจิทัลบ่อยครั้ง “นำไปสู่การไม่เห็นคุณค่าขององค์รวม ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ และประสบการณ์ที่กว้างกว่า ซึ่งเมื่อนั้นจะกลายเป็นสิ่งที่อยู่นอกประเด็น” (*Laudato Si*, ข้อ 110) จากข้อเสนอแนะจากผู้นำศาสนาต่าง ๆ ที่เสนอต่อพระสันตะปาปาฟรานซิส วันนี้เราจำเป็นต้องให้ความสนใจกับการอบรมความรู้ให้แก่เยาวชนของเรา ในการตั้งคำถาม ซึ่งสำคัญมากกว่าเมื่อเทียบกับการให้คำตอบ เพราะเป็นเรื่องของการอุทิศเวลาและพื้นที่ให้แก่การเริ่มคิดถึงคำถามอันยิ่งใหญ่และความปรารถนาที่อยู่ในหัวใจของคนรุ่นใหม่ ซึ่งถ้าเขามีความสัมพันธ์อันสงบราบรื่นกับตนเอง เขาจะสมหวังในการค้นหาสิ่งที่เหนือธรรมชาติ

ในหัวข้อนี้ เอกสารว่าด้วยภราดรภาพของมนุษย์สำหรับสันติภาพของโลก และการอยู่ร่วมกัน (*Document on the Human Fraternity for World Peace and Living Together*) เตือนใจเรา เรื่อง “การปลูกความตระหนักด้านศาสนา และความจำเป็นต้องรื้อฟื้นความตระหนักนี้ในหัวใจของคนรุ่นใหม่” (น. 4) สำหรับผู้มีความเชื่อ นี่คือการปลูกคนหนุ่มสาวให้ตื่น ตามเวลาที่เหมาะสม ให้เขามีความปรารถนาที่จะซุกคั่นเข้าไปในตัวตนภายในของเขาเพื่อจะรู้จักและรักพระเจ้า สำหรับผู้ไม่มีความเชื่อ นี่คือการปลูกให้เขากระวนกระวาย ซึ่งจะกระตุ้นให้เขาค้นหาความหมายของสิ่งต่าง ๆ และการมีชีวิตอยู่ของเขา

4. การสร้างอัตลักษณ์ของเราขึ้นมาใหม่

ปัญหาของอัตลักษณ์ที่แยกส่วน (*fragmented identities*) หรือความยากลำบากในการสร้างวิสัยทัศน์ของตนที่รวมเป็นหนึ่งเดียวกัน เป็นเรื่องที่เน้นย้ำโดยนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ผู้มองเห็นความทุกข์ยากที่เพิ่มมากขึ้นท่ามกลางคนหนุ่มสาวที่เชื่อมโยงกับจากปัญหานี้ ข้อบ่งชี้ของพระสันตะปาปาฟรานซิสใน *Laudato Si* เกี่ยวกับวัฒนธรรมทิ้งขว้าง เป็นแรงบันดาลใจที่มีประโยชน์ให้ซุกคั่นลงไปประเด็นนี้ อันที่จริง เราพบข้อความว่า “วัฒนธรรมทิ้งขว้างส่งผลกระทบทั้งต่อมนุษย์ที่ถูกกีดกันทางสังคมและสิ่งของ” (ข้อ 22) เราพบว่าคนชราและเด็กอยู่ในกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากวัฒนธรรมทิ้งขว้าง ตามหลักเหตุผลของนักบริโภคนิยม คนกลุ่มแรกถูกทิ้งขว้างเพราะเขาไม่อาจสร้างผลผลิตได้อีกต่อไป ส่วนคนกลุ่มหลังเพราะเขายังไม่มีความสามารถสร้างผลผลิตได้ อย่างไรก็ตาม สังคมที่ทิ้งขว้างคนชราเป็นสังคมที่ไม่ยอมแก้ไขปัญหาในอดีต ในความทรงจำและรากเหง้าของตน “ผู้สูงอายุคือภูมิปัญญา ขอให้ผู้สูงอายุเรียนรู้ที่จะพูดคุยกับคนหนุ่มสาว และคนหนุ่มสาวเรียนรู้ที่จะพูดคุยกับผู้สูงอายุ คนชรามีภูมิปัญญาของหมู่บ้าน” (*สุนทรพจน์ของพระสันตะปาปาต่อสัตบุรุษที่ปีเทรลชีนา, วันที่ 17 มีนาคม ค.ศ. 2018*) ในทาง

ตรงกันข้าม การทิ้งขว้างเด็ก ๆ เผยให้เห็นสถานะที่ขาดความหวัง วิสัยทัศน์ และอนาคต เนื่องจากเด็ก ๆ “นำมาซึ่งวิธีที่เขามองความเป็นจริง ด้วยสายตาที่วางใจและบริสุทธิ์” (*General Audience*, วันที่ 8 มีนาคม ค.ศ. 2015)

ดังนั้น ปัจจุบันย่อมยากไร้ถ้าปราศจากอดีตและอนาคตอันใด อัตลักษณ์ส่วนตัวของเราก็กว้างเปล่าเมื่อปราศจากผู้อื่นนั้น เพราะขาดทั้งความทรงจำและทัศนมิติ เพราะเหตุนี้ มนุษย์สมัยนี้ซึ่งมีวิญญูณที่ยากไร้และปราศจากความหวัง จึงเผชิญกับความไม่มั่นคงและความไร้เสถียรภาพ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอบรมสั่งสอนปัจเจกบุคคลที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงที่ขาดไป กับความทรงจำและความหวังในอนาคตของเรา กล่าวคือ เยาวชนที่ตระหนักถึงรากเหง้าของตน และพร้อมจะยอมรับความใหม่ รู้ว่าจะสร้างอัตลักษณ์ปัจจุบันที่สงบมากขึ้นขึ้นมาใหม่ได้อย่างไร

5. วิกฤตด้านสภาพแวดล้อมเป็นวิกฤติเชิงสัมพันธ

แรงผลักดันให้เราตื่นความตั้งใจที่จะให้การศึกษาด้านชีวิตภายในและอัตลักษณ์ ซึ่งถูกกระตุ้นจากโลกโลกาภิวัตน์และดิจิทัลของเรา จำเป็นต้องมีความเชื่อมโยงที่ไม่ขาดตอนกับบริบททางสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมรอบตัวเรา เราต้องถือว่ามนุษย์และธรรมชาติต้องพึ่งพาอาศัยกัน เพราะ “สภาพแวดล้อมของมนุษย์และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเสื่อมสลายไปด้วยกัน เราไม่สามารถต่อสู้กับการเสื่อมสลายของสภาพแวดล้อมได้ดีพอ เว้นแต่เราจัดการกับสาเหตุต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเสื่อมสภาพของมนุษย์และสังคม” (*Laudato Si*, ข้อ 48) การขาดการดูแลเอาใจใส่ตัวตนภายในของเราจะสะท้อนให้เห็นได้จากการขาดการดูแลเอาใจใส่ตัวตนภายนอก และในทางกลับกัน “ความไม่เอาใจใส่หน้าที่สร้างและรักษาความสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับเพื่อนมนุษย์ของข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้ามีหน้าที่ดูแลรักษา ย่อมทำลายความสัมพันธ์ของข้าพเจ้ากับตนเอง กับผู้อื่น กับพระเจ้า และกับโลก” (*Laudato Si*, ข้อ 70) แต่สถานการณ์นี้จะเกิดขึ้น “ถ้าเราไม่พูดภาษาแห่งภราดรภาพและความงามในความสัมพันธ์ของเรากับโลก” (*Laudato Si*, ข้อ 11) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษานิเวศวิทยาเชิงบูรณาการ (*integral ecological education*) ความท้าทายด้านสภาพแวดล้อมจำเป็นต้องอ้างอิงความท้าทายเชิงสัมพันธที่ลึกซึ้งมากกว่า ซึ่งปัญหานี้ทำให้อนาคตของคนรุ่นใหม่และโลกใบนี้ตกอยู่ในความเสี่ยง

Laudato Si เชื่อว่าการคิดว่าปัญหาด้านสภาพแวดล้อมเป็นปัญหาที่สัมพันธ์กับปัญหาอื่น ๆ “จะป้องกันไม่ให้เรามองธรรมชาติว่าเป็นสิ่งที่แยกจากตัวเรา หรือเป็นเพียงสภาพแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่เท่านั้น เราเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เราอยู่ในธรรมชาติ และดังนั้นจึงมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับธรรมชาติ” (ข้อ 139) เราต้องย้ำอีกครั้งหนึ่งว่านี่คือปัญหาด้านภววิทยาและมานุษยวิทยา

ก่อนจะกลายเป็นปัญหาด้านศีลธรรม “ไม่อาจมีการรื้อฟื้นความสัมพันธ์ของเรากับธรรมชาติได้ โดยปราศจากการรื้อฟื้นมนุษยชาติเอง ไม่อาจมีนิเวศวิทยาโดยปราศจากมานุษยวิทยาที่ดีพอได้” (*Laudato Si*, ข้อ 118) ดังนั้นจึงไม่ควรเข้าใจนิเวศวิทยาเชิงบูรณาการที่พระสันตะปาปากล่าวถึงนี้แบบเฉพาะส่วน แบบสิ่งแวดล้อมนิยมเชิงศีลธรรมที่โรมันติกเกี่ยวกับความงามของธรรมชาติที่ไม่น่าสนใจอีกต่อไป แต่เกิดจากความตระหนักรู้ที่เต็มเปี่ยมว่า “ทุกสิ่งเชื่อมโยงกัน” “ทุกสิ่งเกี่ยวข้องกัน” ดังที่ย้ำหลายครั้งใน *Laudato Si* (เทียบ ข้อ 70, 92, 117, 120, 138, 142)

ดังนั้น ในบริบทของการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างสภาวะภายในและภายนอก ระหว่างอัตลักษณ์และความเป็นอื่น (otherness) ระหว่างตัวตนและผู้อื่นเท่านั้น จึงเป็นไปได้ที่จะค้นพบอีกครั้งหนึ่ง ดังที่พระสันตะปาปา ฟรานซิสตรัสว่า “ความหมายทางฆานที่จะพบได้ในโบไมโบหนึ่งบนทางเดินบนภูเขา ในหยดน้ำค้าง บนใบหน้าของคนจนคนหนึ่ง สิ่งที่ดีที่สุดไม่ใช่การออกจากสภาวะภายนอกเข้าสู่ภายในเพื่อค้นพบการทำงานของพระเจ้าในวิญญาณเท่านั้น แต่เพื่อค้นพบพระเจ้าในทุกสิ่งด้วย” (*Laudato Si*, ข้อ 233) และจากนั้น เพื่อทะนุถนอมสิ่งเหล่านั้นด้วยวิถีชีวิตที่ฟื้นฟูใหม่และมีสติ

3. วิสัยทัศน์

1. เอกภาพในความแตกต่าง: ความคิดแบบใหม่

จุดเริ่มต้นของความแตกแยกและการต่อต้านกันในปัจจุบัน ซึ่งบ่อยครั้งนำไปสู่รูปแบบต่าง ๆ ของความขัดแย้ง เกิดจากความกลัวความหลากหลาย (ดู *สารสำหรับวันสันติภาพสากล*, วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2020) ดังนั้น การคืนโครงสร้างของเอกภาพและการพบกัน จำเป็นต้องมีการบวนการรับรู้ที่ก้าวกระโดดไปสู่การเปลี่ยนตรรกะปกติของเราอย่างถอนรากถอนโคน เพราะตรรกะที่ยังคิดว่าความหลากหลายและความแตกต่างเป็นศัตรูของเอกภาพ สงครามจะอยู่ที่หน้าประตูบ้านของเราเสมอ พร้อมจะระเบิดออกมาด้วยอำนาจทำลายล้างทั้งหมดที่มี ดังนั้น ก้าวแรกที่จะขาดเสียมิได้ในการสร้างมนุษยนิยมแบบใหม่ คือ การให้ความรู้แก่ประชาชนให้มีความคิดแบบใหม่ ซึ่งสามารถประสานเอกภาพและความหลากหลาย ความเสมอภาคและอิสราภาพ อัตลักษณ์และความเป็นอื่น ดังนั้น ดังที่ระบุใน *Evangelii Gaudium* เพื่อให้ดอกไม้แห่งรูปแบบใหม่ของการศึกษาเบ่งบานได้ “จะต้องเข้าถึงสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเรื่องราวและกระบวนการทัศน์ใหม่ ๆ ก่อตัวขึ้น” (ข้อ 74) สรุปว่า เป็นเรื่องของความเข้าใจว่าความหลากหลายไม่เพียงไม่ขัดขวางเอกภาพ และไม่บั่นทอนเสถียรภาพของเอกภาพ แต่ตรงกันข้าม ความหลากหลายเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้สำหรับเอกภาพ และเป็นขอบฟ้าของความเป็นไปได้ กล่าวคือ เอกภาพและความแตกต่างไม่ใช่สิ่งที่ไม่

สามารถเกิดขึ้นพร้อมกันได้ ตรงกันข้าม สองสิ่งนี้บ่งบอกถึงกันและกัน มิฉะนั้น เราจะเผชิญกับเอกภาพที่อัดอั้น ซึ่งฆ่าความเป็นอื่น ทำให้รู้สึกว่าคุณอื่นไม่ได้ รวมทั้งตัวเราเอง หรือเราอาจรู้สึกถึงความสับสนวุ่นวาย ซึ่งในความวุ่นวายนั้นแต่ละอัตลักษณ์ต่างก็ไม่สนใจกัน ทำให้ไม่สามารถพบกันได้

ดังนั้น เราต้องฝึกวิธีคิดที่แสดงออกถึงเอกภาพในความหลากหลาย และถือว่าความแตกต่างเป็นสิ่งดีสำหรับอัตลักษณ์ของเรา และไม่เป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ นักการศึกษาต้องทำงานในระดับนี้เป็นอันดับแรก เพราะ – ดังที่พระสันตะปาปาฟรานซิสตรัสไว้ระหว่างการเสด็จเยือนมหาวิทยาลัยโรมาเทร – “สงครามเริ่มต้นภายในตัวเรา เมื่อเราไม่สามารถเปิดใจตนเองรับฟังผู้อื่นได้ เมื่อเราไม่สามารถพูดกับผู้อื่น” หรือ เมื่อความเป็นอื่นถูกมองว่าเป็นอุปสรรคขัดขวางการยืนยันอัตลักษณ์ของเรา

ในแนวทางปฏิบัติด้านการศึกษา ความคิดแบบใหม่นี้นำไปสู่การเสวนาที่กว้างขวาง ซึ่งเปิดโอกาสในการเข้าร่วมสำหรับทุกคนที่ต้องการทำงานส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งการพบกันที่แท้จริง การเพิ่มคุณค่าให้แก่กันและกัน และการรับฟังกันพี่น้อง “เมื่อขัดแย้งกัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เราควรระลึกเสมอว่าเราเป็นพี่น้องกัน และดังนั้น เราควรสอนผู้อื่นและสอนตนเองมิให้คิดว่าเพื่อนมนุษย์เป็นศัตรู หรือเป็นปรปักษ์ที่ต้องกำจัด” (สารสำหรับวันสันติภาพสากล, วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2014) เพราะ “เมื่อหัวใจของเราเปิดรับความสนิทสนมกับคนทั้งโลกอย่างแท้จริง ความรู้สึกเป็นพี่น้องกันนี้จะไม่กีดกันสิ่งใดและใครเลย” (*Laudato Si*, ข้อ 92)

ตามความหมายนี้ บทบาทของศาสนสัมพันธ์จึงสำคัญมาก เนื่องจาก “เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับสันติภาพในโลก และดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของคริสตชน รวมทั้งชุมชนศาสนาอื่น ๆ ด้วย” (*Evangelii Gaudium*, ข้อ 250) เมื่อเราเข้าร่วมในการเสวนา “เราเรียนรู้ที่จะยอมรับผู้อื่น และวิถีชีวิต วิธีคิดและการพูดที่แตกต่างของเขา เมื่อนั้น เราจึงสามารถร่วมกันปฏิบัติหน้าที่รับใช้ความยุติธรรมและสันติภาพ ซึ่งควรเป็นหลักการเบื้องต้นของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของเรา การเสวนาซึ่งแสวงหาสันติภาพและความยุติธรรมในสังคมนั้นเป็นความรับผิดชอบทางจริยธรรม ซึ่งทำให้เกิดสถานการณ์สังคมใหม่ และไม่ได้เป็นเพียงความเห็นใจผู้อื่นที่ปฏิบัติได้เท่านั้น” (เอกสารฉบับเดียวกัน)

จากข้อคิดเหล่านี้ เราจึงได้แต่เน้นย้ำว่าความคิดเรื่องการเสวนาและสันติภาพนี้ต้องให้ความสว่างและนำทางผู้แทนที่ได้รับเลือกของเรา ผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นำด้านการเมืองและ

เศรษฐกิจของประชาสังคม เราไม่สามารถกระทำการใดทางการเมืองอย่างแท้จริงได้โดยปราศจากความคิดและการปฏิบัติในด้านการเสวนาและสันติภาพ

2. ความสัมพันธ์ที่ศูนย์กลาง

ในบรรดาคุณค่าที่ขาดไม่ได้ในการสร้างพันธสัญญาด้านการศึกษาขึ้นใหม่ สิ่งสำคัญดูเหมือนจะเป็นการคำนึงถึงคุณค่าของความสัมพันธ์ด้านการศึกษา (*educational relationship*) อันที่จริง เราสามารถกล่าวได้ว่าด้วยพระคำรัสของพระสันตะปาปา ฟรานซิส ได้ว่า “ขณะที่ไม่ลืมว่าคนหนุ่มสาวคาดหวังจากคำพูดและตัวอย่างของผู้ใหญ่ เราควรตระหนักด้วยว่า พวกเขาเองก็มีอะไรมากมายจะเสนอให้ เนื่องจากความกระตือรือร้นและความตั้งใจจริงของเขา ทั้งนี้ไม่ต้องพูดถึงความกระหายความจริงของเขา ซึ่งเตือนใจเราเสมอถึงความจริงว่าความหวังไม่ใช่เรื่องเพื่อฝัน และสันติภาพเป็นสิ่งดีที่บรรลุถึงได้เสมอ เราเห็นเช่นนี้จากวิธีที่คนหนุ่มสาวจำนวนมากเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ผู้นำทางการเมืองสนใจปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การดูแลบ้านที่เราอาศัยอยู่ร่วมกันควรเป็นความห่วงใยของทุกคน และไม่ใช่เป้าหมายของความขัดแย้งทางอุดมการณ์ระหว่างพรรคชนที่แตกต่างเกี่ยวกับความเป็นจริง และยิ่งไม่ใช่ความขัดแย้งระหว่างคนต่างรุ่น” (การเข้าเฝ้าของคณะทูตานุทูต ซึ่งได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการให้ประจำอยู่ที่สันตะสำนัก เพื่อถวายพรเนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่, วันที่ 9 มกราคม ค.ศ. 2020)

ดังที่ยืนยันได้จากประสบการณ์ในการเรียนการสอนของเรา การศึกษาที่บังเกิดผลไม่ได้ขึ้นอยู่กับเตรียมตัวของครู หรือทักษะของนักเรียนเป็นอันดับแรก แต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นระหว่างครูและนักเรียน นักวิชาการด้านการศึกษาหลายคนเชื่อว่าครูไม่ใช่ผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนในลักษณะของการถ่ายทอดความรู้แบบทางเดียว และไม่ใช่นักเรียนที่สร้างความรู้ของตนขึ้นมาฝ่ายเดียว แต่เป็นความสัมพันธ์ของเขาที่ให้ความรู้ทั้งครูและนักเรียนในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิด ซึ่งเป็นทั้งความรู้ที่คาดคะเนล่วงหน้าและเหนือกว่านั้นในเวลาเดียวกัน

นี่คือความหมายของการให้ “บุคคล” ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ อยู่ที่ศูนย์กลาง

ทั้งนี้ยังรวมไว้ด้วยการรับผิดชอบอย่างเป็นรูปธรรมสำหรับสถานการณ์เบื้องต้น ซึ่งเด็กชายหญิงหลายคนในโลกพบเจอกับตนเองในปัจจุบัน อันที่จริง เราไม่อาจปิดบังความจริงว่ามีความเสี่ยงที่การอภิปรายเกี่ยวกับความเป็นศูนย์กลางของตัวบุคคลในทุกกระบวนการด้านการศึกษา อาจเป็นเพียงเรื่องนามธรรมถ้าเราไม่สมัครใจเปิดตามองคุณสมบัติจริงของความยากจน ความทุกข์ทรมาน การแสวงหาประโยชน์ โอกาสที่ถูกปฏิเสธ ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมของเด็กจำนวนมากในโลก และโดยเฉพาะถ้าเราไม่พร้อมจะทำอะไรกับสถานการณ์เหล่านี้ ดังที่พระสันตะปาปา

ฟรานซิส มักตรัสว่า เราต้องกระทำการด้วยการเชื่อมต่อสมองของเรา เข้ากับหัวใจของเรา จากนั้น ก็เชื่อมต่อเข้ากับมือของเราเสมอไป

3. โลกเปลี่ยนได้

หลักการพื้นฐานอีกอย่างหนึ่งที่เรานำกลับคืนมาสู่จุดศูนย์กลางของวาระการศึกษา คือ หลักการที่ทำให้โลกสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าปราศจากหลักการนี้ ความทะเยอทะยานของมนุษย์ โดยเฉพาะความทะเยอทะยานของพี่น้องชายหญิงที่อายุน้อยที่สุดของเรา จะปราศจากความหวัง และพลังที่จำเป็นเพื่อให้เขาข้ามขีดจำกัดของตนเอง และฟังผู้อื่นมากขึ้น ประเด็นนี้ถูกระบุอย่างชัดเจนใน *Caritas in Veritate* ของพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 อันที่จริง “บางครั้งเรามองโลกาภิวัตน์ว่าเป็นชะตากรรม รวากับว่าพลวัตที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลผลิตจากพลังนิรนามหรือโครงสร้างที่ไม่เกี่ยวข้องกับบุคคล ซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับความตั้งใจของมนุษย์” (*Caritas in Veritate*, ข้อ 42) ความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น และเหตุการณ์ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นรอบตัวเรา ไม่ว่าจะยิ่งใหญ่เพียงใดก็ตาม ไม่ควรถูกมองว่าเป็นความจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้ ซึ่งกำหนดขึ้นโดยกฎที่เด็ดขาด

นี่คือสารที่พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงต้องการสื่อถึงเยาวชน โดยเมื่อวันที่ 13 มกราคม ค.ศ. 2017 เนื่องในโอกาสการเผยแพร่ *Preparatory Document of the Synod on Youth* พระองค์ทรงเขียนจดหมายถึงเยาวชน ข้อความหนึ่งที่ประทับใจมากที่สุดจากจดหมายฉบับนั้น คือ “ที่เมืองคราคุฟ ในพิธีเปิดวันเยาวชนสากลครั้งที่ผ่านมา พ่อถามลูก ๆ หลายครั้งว่า ‘เราสามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ได้หรือไม่?’ และลูก ๆ ตะโกนว่า ‘ได้’ เสียงตะโกนนั่นออกมาจากหัวใจที่เยาว์วัยของลูก ซึ่งไม่ยอมทนต่อความอยุติธรรม และไม่สามารถก้มหัวให้แก่ ‘วัฒนธรรมทิ้งขว้าง’ และ ‘ไม่ยอมแพ้ต่อการระบอบไปทั่วโลกของความเมินเฉย จงฟังเสียงร้องที่ออกมาจากตัวตนภายในของลูกเถิด’”

วันนี้ คำเชิญนี้ส่งไปถึงทุกคนที่มีความรับผิดชอบด้านการเมือง การบริหาร ศาสนา และการศึกษา กล่าวคือ ถึงเวลาแล้วที่จะฟังเสียงร้องที่ออกมาจากส่วนลึกของหัวใจของเยาวชนของเรา นี่คือการเรียกร้องหาสันติภาพ ความยุติธรรม ภาวะธรรมาภิบาล เสียงร้องหาความโกรธ ความรับผิดชอบ และความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเปลี่ยนผลชั่วร้ายที่เกิดจากวัฒนธรรมทิ้งขว้างในปัจจุบัน

ในพลังของเสียงร้องจากเยาวชนนี้เอง – ซึ่งพบพื้นที่แสดงความคิดเห็นมากขึ้นในการชุมนุมของพวกเขา – ที่ทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานด้านการศึกษา ต้องค้นหาพลังกำลังที่จะส่งเสริม

วิวัฒนาการแห่งความอ่อนโยนนั่น (revolution of tenderness) ซึ่งจะช่วยให้โลกของเราที่มีบาดแผลมากมายให้รอดพ้นได้

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกระตุ้นความอยากรู้ในทางที่ถูกต้อง และปลูกให้ตัวเรากระวนกระวายเกี่ยวกับความเป็นจริง ความกล้าที่จะกระวนกระวายหมายถึงการเสี่ยงที่จะออกจากตัวเรา ซึ่งส่งผลให้เรายอมเสี่ยง – ดังที่เราอ่านพบใน *Evangelii Gaudium* – ที่จะเผชิญหน้ากับผู้อื่น เผชิญหน้ากับการดำรงอยู่ทางกายภาพของเขา ซึ่งท้าทายเรา เผชิญหน้ากับความเจ็บปวดและคำวิงวอนของเขา กับความยินดีของเขาที่ทำให้เรายินดีไปด้วยเมื่อเรามีปฏิสัมพันธ์กับเขาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง” (ข้อ 88) ด้วยวิธีนี้เท่านั้น ความหลงใหล (passion) จะกลับมามีพลังอีกครั้งหนึ่ง และกลายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำรงอยู่ของเรา สั่งสอนเราให้ดำเนินชีวิตอย่างมีสติและรับผิดชอบ ด้วยการใช้อิสรภาพของเราอย่างเหมาะสม เราจะช่วยเสริมพัฒนาการทั้งส่วนตัวและของชุมชน “เราต้องไม่คิดว่าความพยายามเหล่านี้จะไม่เปลี่ยนโลก เพราะจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม บ่อยครั้งโดยที่เราไม่ทราบ เพราะความพยายามเหล่านี้จะทำให้เกิดความสุข ซึ่ง แม้ไม่มีใครเห็น แต่มีแนวโน้มที่จะแพร่กระจายออกไปในที่สุด” (*Laudato Si*, ข้อ 212)

4. พันธกิจ

1. การศึกษาและสังคม

ในสารของพระสันตะปาปาฟรานซิสสำหรับการเริ่มต้นข้อตกลงว่าด้วยการศึกษา ซึ่งได้กล่าวไว้ตั้งแต่ต้น พระองค์ทรงเน้นย้ำความจำเป็นเร่งด่วนในการก่อตั้ง “หมู่บ้านการศึกษา” ซึ่งมีความพยายามสร้างเครือข่ายมนุษย์และความสัมพันธ์แบบเปิด พระองค์ทรงเสริมด้วยว่าโครงการนี้จะไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการกระตุ้นจากทุกคนให้เกิดความกล้าหาญสามด้าน คือ (หนึ่ง) ความกล้าที่จะยกให้บุคคลเป็นศูนย์กลาง (สอง) ความกล้าที่จะลงทุนด้วยพลังทั้งหมดของเราพร้อมกับความคิดสร้างสรรค์และความรับผิดชอบ (สาม) ความกล้าที่จะอบรมสั่งสอนบุคคลที่พร้อมจะเสนอตัวรับใช้ชุมชนของเขา

พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงอธิบายประเด็นแรกเพิ่มเติม คือ ความกล้าที่จะยกให้บุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยทรงระบุดังนี้ “เพื่อทำเช่นนี้ เราต้องยินยอมที่จะส่งเสริมกระบวนการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ซึ่งไม่สามารถมองข้ามความจริงได้ว่าทั้งโลกเชื่อมโยงถึงกันได้หมด และเราจำเป็นต้องหาวิธีอื่น ๆ ตามหลักของมานุษยวิทยาที่เหมาะสม ในการนี้ภาพของเศรษฐกิจการเมือง พัฒนาการและความก้าวหน้า ในพัฒนาการของระบบนิเวศแบบบูรณาการ ต้องให้

ความสำคัญแก่คุณค่าที่เหมาะสมสำหรับสิ่งสร้างแต่ละชนิด ตามความสัมพันธ์ของสิ่งสร้างนั้นกับมนุษย์และความเป็นจริงรอบตัว รวมทั้งวิถีชีวิตที่ปฏิเสธวัฒนธรรมทิ้งขว้าง” (สารสำหรับการเริ่มต้นข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา)

ณ จุดนี้ เราตระหนักแล้วว่ามีความเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งระหว่างสมณสาสน์ *Laudato Si* และการริเริ่มของข้อตกลงว่าด้วยการศึกษา ดังนั้นเราจึงต้องกล้ายอมรับว่าวิกฤติด้านสภาพแวดล้อมและวิกฤติเชิงสัมพันธ์ที่เรากำลังประสบอยู่นี้สามารถจัดการได้ด้วยการทุ่มเทความสนใจให้แก่การให้ความรู้แก่บุคคลที่จะได้รับเรียกให้พิทักษ์คุ้มครองบ้านที่เราอาศัยอยู่ร่วมกันนี้ในอนาคต

การศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การสร้าง “ความเป็นพลเมืองด้านสิ่งแวดล้อม (ecological citizenship)” (*Laudato Si*, ข้อ 211) สามารถกลายเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสังคมที่อบอุ่นมากขึ้น โดยให้ความสนใจกับผู้อื่นและสิ่งสร้าง โดยมองอนาคตในระยะยาว อีกนัยหนึ่งเป้าหมายของการทำงานด้านการศึกษาของเราไม่ใช่ผู้รับประโยชน์โดยตรง เด็ก และเยาวชนเท่านั้น แต่ยังเป็นการรับใช้สังคมโดยรวม ซึ่งได้รับการฟื้นฟูด้วยการศึกษา

ยิ่งกว่านั้น ศูนย์รวมด้านการศึกษาของเราสามารถเป็นพื้นที่สำคัญสำหรับการพบกันเพื่อสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ขึ้นใหม่ระหว่างสถาบันต่าง ๆ และความเป็นจริงทางสังคม การให้ความรู้แก่เด็กคนหนึ่งจำเป็นต้องมีการเสวนาระหว่างครอบครัว โรงเรียน ศาสนา สมาคม และประชาสังคม เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้น เมื่อเริ่มต้นจากความเร่งด่วนในการพัฒนาคนจึงเป็นไปได้ที่จะต่อต้าน “การแตกแยกอย่างเจ็บ ๆ ของความผูกพันของบูรณาการและความเชื่อมั่นทางสังคม” (*Laudato Si*, ข้อ 46) อาจกล่าวได้ว่า บัดนี้ อาจเข้าใจได้ว่าการศึกษาคือหนทางไปสู่การอบรมสั่งสอนคนรุ่นใหม่ และขณะเดียวกัน ก็เป็นโอกาสให้ทบทวนและรื้อฟื้นทั้งสังคมของเรา ซึ่ง ด้วยความพยายามถ่ายทอดสิ่งที่ดีที่สุดในตนเองให้แก่ผู้ที่เยาว์วัยที่สุด สังคมจึงพิเคราะห์แยกแยะพฤติกรรมของตนเอง และสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้

2. มอบสิ่งที่ดีที่สุดที่เรามีในวันนี้เพื่อวันพรุ่งนี้

พระสันตะปาปาฟรานซิส ตรัสว่า ก้าวที่สองอันกล้าหาญไปสู่ข้อตกลงใหม่ว่าด้วยการศึกษา ประกอบด้วยความเข้มแข็งของชุมชน (ศาสนจักร สังคม สมาคม การเมือง) ที่สามารถเสนอพลังที่ดีที่สุดที่เรามีให้แก่การศึกษา ที่ว่าเป็นทางเลือกที่กล้าหาญเพราะทุกทางเลือกหมายถึงการสนับสนุนด้านหนึ่งและก่อความเสียหายให้แก่ด้านอื่น ๆ มีสถาบันที่แห่งในปัจจุบันที่มอบสิ่งที่ดีที่สุดที่เรามีเพื่อรับใช้เยาวชน?

ถ้าคิดถึงบริษัทส่วนใหญ่ในยุคของเรา เราจะเห็นได้ชัดเจนว่าพลังที่สร้างสรรค์เชิงรุกส่วนใหญ่ถูกนำมาใช้เพื่อการผลิตและการตลาด บัณฑิตที่เก่งที่สุด และคนที่เฉลียวฉลาดมากที่สุดมักถูกจ้างให้ทำงานในบริษัทที่มุ่งแสวงหากำไร แทนที่จะทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ในขณะเดียวกัน กระแสบริโภคนิยมที่แพร่หลายก็ต้องการให้ไม่มี – หรือมีเพียงเล็กน้อย - บุคคลที่ได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างดี ซึ่งพร้อมจะใช้วิจารณญาณและมีพลังผลักดันเชิงสัมพันธ์ (relational drive) อันที่จริง ความคิดแบบบริโภคนิยมจะได้รับกำลังจากปัจเจกนิยมและความไม่สามารถบริหารจัดการตนเองได้ เพราะเราจะอ่อนแอที่สุดเมื่ออยู่นอกชุมชน และเมื่อเราไม่สามารถคิดด้วยสมองที่ปลอดโปร่งได้ เราจะตอบสนองต่อแรงกระตุ้นของโฆษณาชวนเชื่ออย่างว่าง่าย

ความกล้าที่จะเปลี่ยนทิศทางอย่างแท้จริงและสุดซึ้งเป็นสิ่งจำเป็น เมื่อคำนึงถึงสถานการณ์ที่เราได้อธิบายแล้ว การลงทุนเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วน เพราะด้วยการศึกษาเท่านั้นเราจึงมีเหตุผลพอจะหวังได้ว่าจะเกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีด้วยการวางแผนระยะยาว ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคตต้องขึ้นอยู่กับสิ่งที่ดีที่สุดในวันนี้ ใครก็ตามที่จะอยู่ที่นี่ในอนาคต ย่อมมีสิทธิได้รับสิ่งดีที่สุดในวันนี้

3. ให้ความรู้เพื่อรับใช้ การให้ความรู้คือการรับใช้

การแสดงความกล้าหาญประการที่สามที่พระสันตะปาปาฟรานซิสทรงเรียกร้อง คือ ให้อบรมสั่งสอนบุคคลที่สมัครใจเสนอตัวรับใช้ชุมชน ถ้าจะกล่าวตามตรง ข้อบ่งชี้นี้ทำให้เข้าใจองค์ประกอบสำคัญแท้จริงของทุกกิจกรรมการศึกษา คือ ผู้ให้การศึกษาไม่สามารถประสบความสำเร็จอย่างเต็มที่ในงานของเขาได้ เว้นแต่เขาอุทิศตนให้แก่การพัฒนาบุคคลที่เขาได้รับมอบหมายให้ดูแล ให้บุคคลนั้นพร้อมอย่างแท้จริงที่จะรับใช้ผู้อื่นทุกคน และทั้งชุมชนมนุษย์ โดยเริ่มต้นจากบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ที่เหนื่อยยากและทำทนาย

การรับใช้การศึกษาอย่างแท้จริงก็คือการศึกษาเพื่อให้รับใช้

ยิ่งกว่านั้น งานวิจัยด้านการศึกษาที่ยอมรับมากขึ้นว่ามีผลสำคัญของการรับใช้ผู้อื่นและชุมชน เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง และเป็นเป้าหมายของการศึกษานั้นเอง ลองคิดถึงตัวอย่างของการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม (Service-Learning) การวิจัยประเภทนี้แสดงให้เห็นว่าการรับใช้ไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมอบรมอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่าง (ความสำคัญของงานอาสาในการอบรมเยาวชนก็เป็นที่ยอมรับ) แต่ที่สำคัญกว่าคือกิจกรรมนี้สามารถกลายเป็นวิธีพื้นฐานได้อย่างไร เพื่อให้เป็นเครื่องมือถ่ายทอดและแสวงหาความรู้และทักษะทั้งปวง เราอาจชี้ได้ว่ากระบวนการนี้

เป็นพัฒนาการอย่างหนึ่งจากการศึกษาเพื่อจะรับใช้ (to service) กลายเป็นการศึกษาซึ่งเป็นการรับใช้ (as service) โดยให้พี่น้องของเราเป็นทั้งวิถีทางและเป้าหมายของการศึกษา

ท้ายที่สุด เราต้องการกล่าวสั้น ๆ ถึง ฮันนาห์ อาเรนทซ์ ผู้สามารถระบุได้อย่างมีประสิทธิภาพและด้วยการสังเคราะห์ ว่าสิ่งใดกำลังตกอยู่ในความเสี่ยงในทุกการแสดงออกด้านการศึกษา นี่คือการพูดที่ให้ความสว่างของเธอ “การศึกษาคือจุดที่เราตัดสินใจว่าเรารักโลกมากพอหรือไม่ที่จะยอมรับพิชชอบต่อโลก และในทำนองเดียวกัน ช่วยโลกไว้ให้รอดพ้นจากหายนะ ซึ่งยกเว้นการฟื้นฟูยกเว้นจะมีคนรุ่นใหม่และคนรุ่นเยาว์ ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การศึกษาก็อยู่ในจุดที่เราตัดสินใจว่าเรารักลูกหลานของเรามากพอหรือไม่ ที่จะไม่ขับไล่เขาออกจากโลกของเรา และละทิ้งเขาไว้ตามยถากรรม หรือจะปิดโอกาสของเขาทิ้งไป โอกาสที่จะทำสิ่งใหม่ สิ่งที่เราทำนายล่วงหน้าไม่ได้ แต่เตรียมเขาล่วงหน้าสำหรับงานฟื้นฟูโลกของเราทุกคน” (*Between Past and Future*, The Viking Press, New York 1961, 196)

หัวข้อที่แนะนำสำหรับไตร่ตรองเพิ่มเติม

- “พลังลึกลับ” ของการอยู่ร่วมกัน
- หมู่บ้านการศึกษา
- ภราดรภาพและสันติภาพ
- การบูชาตนเอง (egolatry)
- แหล่งข้อมูลที่ดีจากอินเทอร์เน็ต
- จากการศึกษาสู่ความเจียบ
- วัฒนธรรมที่กว้าง
- ความคิดเกี่ยวกับเอกภาพ
- ความกระวนกระวายในการค้นหา
- วิวัฒนาการแห่งความอ่อนโยน
- พลเมืองเพื่อระบบนิเวศ

ท่านสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อตกลงสากลว่าด้วยการศึกษา ได้จาก

www.educationglobalcompact.org
info@educationglobalcompact.org

For further information on the
Global Compact on Education

www.catholic-education.or.th

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

Catholic Education Council of Thailand